

...nam
 ...gentur
 ...quam
 ...vos
 ...aut
 ...omnis
 ...ego
 ...dic
 ...dicit
 ...quas
 ...uoga
 ...Etia
 ...teru
 ...et os
 ...ne
 ...villas
 ...am et
 ...suis sedere
 ...illuc et o
 ...petro et du
 ...mit ad

iste. Verumtamen non sicut
 ego volo. Sed sic tuus. Venit
 ad discipulos et invenit
 eos dormientes. Et dicit

M C P R S

vna hora vigilare meum
 Vigilate et orate ut non
 intretis in temptationem.
 Spiritus quies promptus est
 caro autem infirma. Verus
 sed abijt et oravit dices
 patris mihi pro hoc calice transire
 nisi bibam illud fiat volun
 tas tua. Venit iterum et i
 venit in dormientes et dicit

I 6 I 4

lectus illis iterum abijt tertio
 et oravit eundem simonem di
 cendo venit ad discipulos sui
 os et dicit eis Dormite sa
 et inquietate. cur dormitis?

Aena Hutteri

600 18

Disputatio inauguralis de Fide significante Meisteri.

Disputatio de Calvinismo fingendo Meisteri

De Vera Veritate Christi disput. Bald.

Disput. Antiprotiniana de Loye, de Paulo Ruyterbach

Disputatio Aristot. de duobus N.T. sacramentis Michaeli.

Disput. de officio Christi Franzi

Disput. de sacrificijs V.T. Franzi

Disput. de Passione Ihu Christi Gerthi

Harmonia Calvi. et Photi. Lyseri.

Disput. de re Sacramenti Eucharistiae forma et verbis
P. Lyseri

Revisio de Epistola Genealogica Iulij Calvi

Σὺν τῷ Θεῷ.

Disputatio Anti-photiniana,

Complectens

ἙΛΕΙΧΟΝ ΒΑΒΑΤΙΜΑΤΩΝ,

Quæ de

I. LEGE & 2. PEC-

CATO,

Foyent, ac spargunt

NE ARIANI POLONICI,

Iussu

Reverendi & Amplissimi Collegii Theologici, in inclytâ Lipsiensium Academiâ,

ἐξ ἐπιταγῆς publicæ χ' α' εν, proposita,

Ad diem 30. Sept. & 1. Octob.

Pro consequendâ potestate assumendi titulum Doctoris in studio Theologico, quam vulgò Licentiam vocant, à

M. LEONHARD. RECHTENBACH

Saltzenſi, S S. Theolog. Baccal. & Eccl.

VVeiffenf. Pastore ac Superin.

Lipſiæ, T O B I A S B E Y E R Excud. Anno 1612.

Viro amplissimo, consultissimo, eruditione,
prudentiâ, omniumq; præstantissimarum vir-
tutum nomine admodum conspicuo,

Dn. CASPARO GRÆ-
VIO, celeberrimæ Lipsiensium Reipu-
blicę **CONSULI** dignissimo,

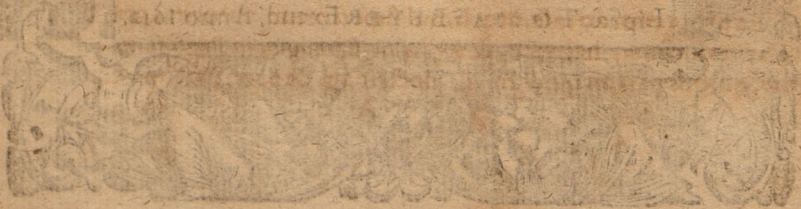
Domino, fautori, ac patrono suo, summo studio perpe-
tim prosequendo,

declarandę gratitudinis

ergo,

offert atq; exhibet

M. Leonhard, Rechtenbach, &c.

Σὺν τῷ Θεῷ.

T H E S I S I.

Vemadmodum temporibus singulis, qui zizania per agrum Domini disseminare satagunt, doctrinam Legis, & Evangelii in chaos unum confundere solent.

I I.

Consimili ratione, postquam ex Ebionis, atq; Pauli, non Apostoli sed Samosatani, cineribus, enata nova photinianorum blasphematorum progenies, illud unice pensi ea maximi habuit, quo, non tantum æternæ λόγος, æterni itemq; sancti Spiritus, DEITAS bellum indiceret, ac illibatam de gratuita hominis peccatoris coram Deo justificatione ἡθελοκαταθήκην modis innumeris depravaret.

I I I.

Verum ad fines suos dilatandos, veluti τὰς ἐν γαστρὶ ἐχέσας ἀνατέμνουσα, insignes quoq; illas de lege divina, deq; contrarie ejusdem peccatorum nimirum, controversias in dubium vocare non erubuit.

I V.

Cui malo quia presenti tempore obviari ceptum, dum æterna τῆ λόγου, & Spiritus sancti DEITAS, ac rursus sinceritas Ecclesiarum nostrarum de justificatione per Christum disquisitionibus præcedentibus scripturarum sacrarum autoritate asserta fuit.

V.

Ea propter ordo ipse, atq; simul superiorum autoritas postulat examinari hac vice, & συζητήσει, βεβηλόματι Photinianorum, quibus partim quidem I. doctrinam de Lege, partim ve-

edò 2. doctrinam de *Legis contrario*, seu *peccato*, corrumpere, allaborant.

V I.

Cujusmodi Capita ut edò dilucidius à nobis pertractentur, totam *διάσνεψιν* in *duas primarias* distribuemus *sectiones*, quarum unaquaq; certa proponet *βδελύγματα*, quæ hoc ordine enodabimus, ut 1. *συντόμως Antagonistarum* de singulis *βδελύγμασι* proponamus *ἐμβλήματα*. 2. *iisdem divinarum literarum* apponamus *θεμέλια*. 3. *Adversariorum* examinemus *ἡρισφύγετα*.

S E C T I O P R I M A.

Proponens.

Β Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α Τ Α Ν Ε Ο Φ Ο Τ Ι Ν Ι Α Ν Ο Ρ Υ Μ
D E L E G E.

V I I.

Ac sanè *doctrinam de Lege* quod attinet, impugnant eam *Photiniani recentiores*, non uno, sed *variis modis*, insurgendo videlicet, nunc quidem contra illius, 1. *Conditionem*, nunc 2. *contra perfectionem*, nunc verò 3. *contra Adimpletionem*.

Β Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α Ι.

CONDITIONI LEGIS

oppositum.

I I X.

Nam, ut sigillatim de *primo speciali βδελύγματι*, ipsa nempe *Legis divina conditione*, non nihil dicamus, operâ unanimi defendunt omnes subsequencia *Emblemata*.

I X.

I. *Primarium totius scripturæ sacrosanctæ scopum esse nullum*

lum alium, quàm conciones Legales & obedientiam Legibus morali-
bus debitam.

X.

II. Prophetarum omnium, itemq; CHRISTI, & Aposto-
lorum conciones singulas, unicè ab hominibus postulare, ut obedi-
entiam Legi morali debitam præstent, atq; sic justificari, & salu-
tem æternam consequi annitantur.

XI.

III. Conditionem hujusmodi, tacitè quidem primo, deinde
verò expresse, in ipso fædere sanciendo propositam Abrahamo à
IEHOVA fuisse, quando iussus, ut coram Deo ambularet, &
esset perfectus, hoc est, ipsi Deo parere non recusaret.

XII.

IV. Vitam æternam, observatoribus Legis debitam, sub lege
veteris Testamenti nec promissam, nec revelatam ulli fuisse, reser-
vatam autem & promissionem, & revelationem æternæ vitæ
hominibus novi Testamenti, ut ex mutato Testamento, heredi-
tas mutata monstraretur, & pro terrena benedictione quam
Patres olim quæsiverunt, quaque Deo obedientiam veterum
compensare placuit, nunc spiritualis, perfectior, & æterna re-
compensatio, propter melius officium Christi, atq; fædus præ-
stantius Mediatoris nostri, insinuaretur.

XIII.

Verùm enim vero ad frivolas hæcè humani ingenii *βλασ-
φημιολογίας* succinctè & ordine responsuri, de *Emblemate primo*,
permoti ductu, ac fundamentis sacrarum literarum, ita senti-
mus.

XIV.

Quodcunq; dogma 1. manifestis *scriptura* divinæ *dictis*
confoditur, & 2. perpetuæ ejusdem *praxi* repugnat, atq; tan-
dem 3. innumeris *rationibus*, ex *ὀρθότητι* *Spiritus Sancti* peti-
tis, refutari quàm facillimè potest, illud tolerari in Ecclesia mi-
nimè

nimè, magis autem damnari, & ad puteum infernalem ablegari à piis omnibus jure merito debet. Sed dogma Neo-Photinianorum de concionibus Legalibus, quod sint primarius & unicus scripturæ sacrosanctæ scopus, est tale. Ergo

XV.

Propositionem cùm Scholæ Christianæ extra omnem dubitationis aleam ponant, negare eam Adversarii non poterunt, quippè qui, ut eorum scripta docent, à scriptura, & maximè à novo Testamento, aut à Legibus per CHRISTUM in eodem novo Testamento completius (ex eorum sententia) reditis, totos sese pendere, passim jaçant.

XVI.

Assumptio verò patet. 1. ex illis scripturæ divinæ dictis, quæ non in Lege, neq; etiam in obedientia Legi Morali debita, contra verò in CHRISTO, vel Messia, ejusdemq; beneficiis voce Evangelii nobis revelatis, ceu supremo & unico salutis nostræ fonte, atq; capite, principalissimum totius Biblicæ scripturæ, & omnium Prophetiarum & Apostolicarum concionum, scopum contineri disertis verbis attestantur.

Psal. 40. 8. *Luc.* 18. 31. *Luc.* 24. 27. *Ioh.* 5. 39. *Ioh.* 16. 14. *Apos.*

1. 8. *Act.* 10. 43. 1. *Petr.* 1. 10. 11.

XVII.

Hinc enim talis emergit *diavoiα*. Si 1. in capite voluminis Biblici de Christo scriptum. 2. doctrina de Christi merito concionum Prophetiarum summa, atque argumentum. 3. Christus primaria scripturæ capita enarraturus de seipso concionatur. 4. Scripturæ de Christo testantur. 5. Spiritus sancti officium, majestatem Christi illustrare. 6. Omnes Prophetæ Christo testimonium perhibent. Et deniq; 7. tam Prophetæ, quàm Patriarchæ, augustissimi illius *πρωπυαγγελιον* protoplastis in Paradiso annunciati, interpretes fuerunt, utiq; non Legales conciones, nec obedientia Legibus Moralibus debent.

debita, magis autem doctrina Evangelii de Christo, ejusq; merito, omnium in univcrsum, & doctorum & librorum sacra scripturae primarius finis, ac scopus erit. Sed verum prius, Ergo falsum minimè posteriùs.

XII.

Ratio connexionis in luce clara posita est, & nititur adviden-
tiam, cum doctrina Evangelica, tum concionum legalium distincti-
one, cujus accurata observatio totius Theologiae fundamentum,
destinata verò ignoratio, fons existit errorum obscurantium
lucem doctrinae de Christo, ac de justificatione fidei, & pertur-
bantium conscientias peccatorum mole oneratas, ut erigi om-
ninò nequeant, magis autem in brevibus tentationum præci-
pites abripiantur.

XIX.

Assumpti veritas ex superioribus exsplendescit allegatis,
quorum summas generales argumentum ipsum repetit, &
contradictentes ita in laqueos induit, ut ne gry quidem, quod
hiscant, ulterius habeant.

XX.

Quò accedit 2. *perpetua divina scripturae praxis*, monstrans
itidem, præcipuè illud egisse Prophetas ac Patriarchas, ut ho-
mines voce Evangelii invitarent ad agnoscenda, percipiendâ-
que fide ingentia, gratuitaq; Christi beneficia, non ut studio
bonorum operum, & obedientiae Legibus Moralibus debita
justificari anniterentur.

XXI.

A lapsu enim Adæ usque ad diluvium ante omnia & prima-
rio locuti sunt sancti Dei viri de promissione illa solenni, Se-
men mulieris conteret caput serpentis, &c.

XXII.

A diluvio autem ad Moysen usque tempora vigere capit cul-
tus sacrificiorum, quæ non tantum eo nomine instituta fuerunt,
ut essent.

ut essent occasio, nervus, & *conservatio publicorum congressuum*,
itemq; calcar honestæ disciplinæ, & vitæ inculpatæ.

X XIII.

Verùm illuc tendebant ea omnia, ut *prima concio de semine benedicto* magis magisq; *repetetur*, fides Patriarcharum de certitudine salutis confirmaretur, & verbum gratiæ *unicuiq; in Individuo applicaretur*, maximè cum Deus ipsemet subinde explicationem illustrem revelati pridem Evangelii ostenderet, novas quasdam circumstantias adderet, & promissionem ipsam ad Abrahamum, ejusq; posteritatem, sigillatim verò ad tribum Iuda, alligaret.

X XIV.

A Moyse usq; *ad Prophetarum ordinem*, promulgata quidem denuo, & stabilita multis miraculis, *Lex Dei, & politia Israelitica* fuit, illudq; *ministerium à ministerio Evangelii diversum* maximè cenferi debere, libenter concedimus.

X XV.

Finem vero & significationem istius promulgationis, atq; ad eò *totius politia Mosaica*, si vero intelligentiæ oculo inspicimus, negari planè nequit etiam *veteris Testamenti leges*, tam *Morales*, quam *Ceremoniales*, & *Forenses*, pro modulo illorum temporum, ipsum Christum *monstrasse*, ejusq; umbras, typos ac figuras fuisse.

X XVI.

De Morali lege disertè pronunciat Paulus, Christum esse Legem finem, Legem esse Pædagogum nostrum in Christum, ut ex fide justificemur, priusquam fides venirent, custoditos sub Legge Iudæos, & conclusos in eam fidem, quæ revelanda erat.

X XVII.

Ideo enim omnem *consilii* atq; *auxilii humani spem Lex Moralis interclasse*, & extremæ injustitiæ, tanquam horrendi cuiusdam, & lethiferi morbi, Iudæos convicit, quo agnitis peccatis,

tis, & commerita Dei ira, porrò fide indubiã ex promissionibus Evangelii conceptã Christum mediatorem, ceu divinum quendam medicum, quærerent, ac consequerentur.

XXVII.

De ceremonialibus autem Legibus manifestum, fuisse illas in V. T. visibiles, & palpabiles, quasi conciones, de Passione, morte, regno, sacrificio, & merito venturi Messia, quibus sub formã τὸ πρῶτον καὶ σκιάς, ἡσυχῆς καὶ συγκεχυμένης, victima secutura adumbrata, promissum semen Abrahæ prædicatum, Evangelii verbum revelatum, & absterfionis sordium per sanguinem Christi mens pia admonita semper fuit.

XXIX.

Ac quòd etiam Iudiciales, seu Forenses, Israelitarum Leges Christum monstrãrunt, id comprobatur simul 1. distinctio illustris *politia* Mosaicæ, in quã ex certa stirpe nasciturus aliquando Messias erat, à gentibus aliis, simul 2. *conservatio* singularis *tribuum* & familiarum inter Iudæos, quã integra Christi Genealogia continua serie ad nos transmissa fuit, simul 3. *propugnatio* mirabilis *politia* istius, usq; dum exhiberetur Messias, simul 4. *Eversio* lamentabilis *ἐκτροπὴς* Iudaicæ, quæ nato jam, & à gente propria reprobato, Messia colophonem Legibus forensibus imposuit.

XXX.

Porrò, ut de Prophetis usq; ad Christi adventum nunc dicamus, notum est D. Petri ἀξίωμα, præfixum videlicet singulos in suis vaticiniis hunc scopum habuisse, quòd Christo testimonium perhibuerunt, atq; verbis, numero sanè perpauca, sensu verò & intellectu quàm gravissimis, personam, officium adventum, regnum, & beneficia Messia illustrarunt.

XXXI.

Quæ verò intermixta ipsorum Prophetis historia, comminationes, correptiones, taxationes, prædictiones, responsa, &

B

politica.

politica sunt, illa eò spectabant, ut Iudæi suæ *imperfectiōis*, *cæ-*
citatis, iniusticiæ, nec non *maledictionis* admoniti misericordi-
am Dei implorare, medicum animarum quærere, & in expecta-
tione, ac fiducia Christi mediatoris acquiescere discerent.

XX XII.

Iam si ad *novum Testamentum*, & quidem 1. ad *curriculum Mi-*
sterii Christi in his terris respicimus, superstructæ omnes ejus
conaciones super illud fundamentum sunt, quòd ipse Iesus sit
Christus, filius Dei, & quod credentes vitam habituri sint in
nomine ejus.

XX XIII.

De quo enim Moses in Lege, & Prophetæ scripserunt, quem
omnes Patres ac Reges pii multis seculis expectârunt, ille, in-
vento Iesu Nazareno filio Ioseph, inventus ipse est, ille ex sinu
Patris non Legem, quæ per Moſen fuit lata, sed Evangelium,
quod est mysterium à seculis absconditum, in temporis plenu-
dine, simul *verbis*, simul *factis* nobis patefecit.

XX XIV.

Verba sunt, quòd Christus *argumentum* suæ *doctrina* proposi-
turus, Nicodemo dixit, Coelestem Patrem ex immenta miseri-
cordia filium unigenitum in mundum misisse, ut pro nobis Le-
gi satisfaciât, & in regno suo nos vocet, illuminet, justificet, gu-
bernet, ac conservet, ad æternam gloriam. Et alibi dicit; Hæc
est voluntas Patris, ut omnis qui vidit filium, & credit in eum,
non pereat, sed habeat vitam æternam.

XX XV.

Facta verò sunt, quòd Christus *se* pro nobis *in mortem tra-*
didit, & ad mortem usq; crucis Patri obediens fuit.

XX XVI.

Vnde & ineffabilem Dei erga nos *Φιλανθρωπία*, tanquam in
speculo lucidissimo, intuemur, & præterea *primarium N. T. sco-*
pum deprehendimus.

XX XVII.

Qui

Qui ne utiquam consilium Dei *νοῦς* οὐδ', cujus respectu Christus, patiendo ac moriendo *iram Patris*, ipsamque adeo maledictionem Legis portavit, & dominica Passio scopulos magis desperationis, quàm adminicula consolationis, prout in Iuda proditore apparet, suppeditare nobis posset.

XXXVIII.

Verùm *consilium Dei* *ἐπαγγελίον*, cujus intuitu Christus *pro nobis* in mortem traditus; nobis à Deo sapientia, iustitia, sanctificatio, & redemptio factus; nobis *Φιλανθρωπίας*, & bonitatem Patris ponderandam ob oculos statuit, ut sic fides in nobis excite- tur, quæ ex Legali passionis Christi consideratione oriri planè nequit.

XXXIX.

Patescit id ipsum liquidò, si tandem pro natura N. T. 2. ad *curriculum ministerii Apostolici* oculorum aciem convertimus, ubi *doctrina Evangelii*, ceu scopus scripturæ totius primarius, & semen quoddam nobilissimum *per univèrsam terrarum orbem* largissimè sparsum ac fufum fuit.

XL.

Similiter Apostoli, cum D. Paulo contestati singuli sunt, *omni alia carere se scientia, præter solam Christi* solius, eiusdemq; crucifixi cognitionem, merita ac beneficia, quorum respectu ipse *caput corporis Ecclesie*, itemq; principium & primogenitus ex mortuis, qui *in omnibus* (adeoq; etiam in verbi prædicatione, & Biblico volumine) *primatum ac dominatum* teneat.

XLI.

Quòd si autem, ut jam tandem in hoc membro receptui canamus, *vox Evangelii*, non Lex, nec operum exactio, 1. à lapsu Adæ usq; ad Diluvium. 2. à Diluvio ad Moyse usq; tempora. 3. à Moyse usq; ad ordinem Propheticum, 4. à Prophetis usq; ad novum Testamentum, 5. sub novo Testamento, simul in ministerio Christi, simul in scriptis & concionibus Apostolorum, *primarius finis, caputque summum doctrina*

B 2

Ecclesiastica

Ecclesiastica fuit, utiq; & hodiè, non *Legales conciones*, è con-
versa verò vice, *Evangelii vox*, atq; *promissiones de Christo*,
primarius *Scripturæ sacræ scopus* censeferi & æstimari debent.
Sed prius hæctenus abunde comprobatum fuit. Ergo & poste-
rius acceptandum erit.

XLII.

Atq; illud eo magis, quando insuper 3. contraria *Neo-Pho-
tinianorum argutia innumeris rationibus*, ex ὀπλοθήκη *Spiritus san-
cti* petitis *refutari* quàm facili-
mè *posses*.

XLIII.

Quomodo enim non *pro insigniter absurdo* habendus esset
ille? qui, quæ, 1. *natura* quodammodo sunt nota, 2. & de
solis vel *peccatis*, vel bonis *operibus* agunt, 3. *nullum* vero ho-
minem, quales nunc sumus, *justificant*, 4. ac *inter tonitrua* &
fulgura ministerio hominis *promulgata*, 5. conditionem
perfectæ impletionis, tanquam *causam*, requirunt, 6. ratione
etiam *principalis sui usus*, hominibus *securis*, impiisq; propo-
nenda, 7. *opera*, Deo placentia, & facienda, duntaxat *mon-
strant*, tandemq; 8. *iram*, maledictionem, mortem, & da-
mnationem *denunciant*, parafangis multis præferre, ac præpo-
nere isti doctrinæ vellet.

XLIV.

Quæ 1. nullo rationis acumine percipitur, *ministerio*
autem *Spiritus sancti* revelatur, 2. de unigeniti *filiis Dei per-
sona*, officio ac beneficiis concionatur, 3. atq; ei, qui non
operatur, creditur autem ei, qui *justificat* impium, *fidem* ad *justi-
tiam* *imputat*, insuper etiam 4. *gratiosis* & *salutiferis miracu-
lis*, & signis amabilibus, *mediatore Christo*, publicata & obfigna-
ta, 5. *Fidem* in *Christum* non αἰτιολογικῶς, sed tantum λογικῶς, &
sub *conditione ὀργάνου*, sine quo applicatio beneficiorum Christi
fieri non potest, requirit, 6. ad afflictos, pœnitentes, &
pauperes Spiritu pertinet, 7. *Spiritus sanctum*, cujus gratia bo-
na

na opera fieri possunt, & imperfecta adhuc, Deo propter Christum placent, *subministras*, tandemq; 8. *salutem*, justiciam, reconciliationem, liberationem, pacem, & vitam æternam *confert*?

XLV.

Atq; *Legalium concionum conditio* talis est, quod 1. *nota* aliquo modo rationi sunt, 2. de solo *faciendo* agunt, 3. *justificari neminem* possunt, 4. *inter voces & lampades*, cœcū signa planissima iræ & iudicii divini adversus peccatores, *per Moſen*, servum Domini, populo *innotuerunt*, 5. *promissiones ad proprium*, perfectum, purum, & absolutissimum hominis *obsequium*, tanquam *ἀριστον ὡς ἡγεγυμένον*, restrictas habent. 6. *πρώτως καὶ ὑπερωσ* solos *impœnitentes*, injustos, non conversos, & in peccatis perseverantes, respiciunt, 7. *vires nullas ad postulata opera suppeditant*, tandemq; 8. non nisi *accusare*, *tèrre*, iram operari, *maledicto* subiicere, nec non *mortem denunciare*, sciunt, veluti innumeris probari dictis scripturæ quàm *facilimum*.

XLVI.

E conversâ vice, notanda maximè de *doctrina Evangelii* subsequētia capita veniunt, quod 1. *patrefactionis ratione*, animali homini à seculis & generationi absconditum, nunc ministerio Spiritus revelatum, 2. *materia* respectu, circa *τὸ μυστήριον* occupatum, de promissi atq; exhibiti pridem Messia: personâ, officio, ac beneficiis concionatur, & 3. quoad *ἐπιτέλειαν*, potentia est ad salutem omni credenti.

XLVII.

Sic si 4. *promulgationis modum* contemplamur, est hoc doctrinæ genus miraculis per quàm multis, atque iis salutaribus communiter, & acceptis quibuslibet, confirmatum, non per homines, sed *per ipsum unigenitum Dei filium*, mediatorem unicū inter Deum & homines, qui 5. quoad *promissionum for-*

B 3

man,

*nam, sine ullo aut laboris præcidanei, aut obsequii proprii in-
ruiitu, gratis, spontèq; ob solum meriti sui interventum, æternam
vitam credentibus promittit,*

XLIX.

Quin quoque 6. ratione *objecti* pertinet Evangelium ad
*pauperes Spiritu & contritos corde; quibus 7. respectu optula-
tionis Spiritus sanctus simul dat, quod Evangelium postulat,*
nempè fidem, & justitiam coram Deo acceptam, ut tandem 8.
effecti respectu, Evangelium etiam ipsis, *ministerium Spiritus,* sa-
lutis, & justitiæ, item *verbum liberationis, reconciliationis, & pa-*
cis existat.

XLIX.

Patet ergò, etiam ex hisce rationibus, *Evangelii vocem Lega-
libus concionibus* paralingis multis *preferendam* esse, adeoq; pro
primario scripturæ sacrosanctæ scopo censeri, atq; haberi de-
bere, id quod contra *Photinianorum* $\kappa\upsilon\beta\epsilon\tau\epsilon\gamma\mu\alpha\tau\iota\sigma\tau\omicron\varsigma\ \Phi\iota\alpha\nu$, ob o-
culos omnium in clara luce pondendum fuit.

L.

Falsum autem sequitur hinc esse itidem *Emblema alterum,*
nimirum *Prophetas, Christum, & Apostolos unice obedientiam Mo-
rali Legi debitam* ab hominibus *postulare,* ut sic *justificentur,* & sa-
lutem æternam consequantur.

LI.

Nam quod 1. ad *argumentum ipsum conclonum Christi, Pro-
phetarum & Apostolorum* attinet, ex præmissis luculenter ap-
paret, *neq; primarium, neq; solitarium scriptorum Biblicorum caput*
Legem esse, magis vero duo cum *suprema cælestis doctrina capita*
sint, *Lex & Evangelium, peculiares unicuiq; assignari debere,*
aut hots, exactiones vel postulationes,

LII.

*Legis postulationes spectant ad naturam, & non tantum exter-
nam sed internam etiam obedientiam, unã cum naturæ omnium-
que*

que virium perfectione consummatissima exigunt, quam & nemo hominum viribus suis post lapsum coniequi potest, & qui non habent, à lege ipsa graviter accusantur & damnantur:

LIII.

At *postulationes Evangelica*, nec bona opera, nec peccata, sed *ad misericordiam*, spectant, & firma cordis fiducia, ita *universo Dei verbo assentiri* jubent, ut *irretortis* tamen oculis *promissiones gratia* salutaris in Christo, ejusq; redemptionis officio, *respiciamus*, cæteras vero doctrinæ cœlestis partes ad *promissionem* istiusmodi referamus,

LIV.

Ququam interim negari nequeat, 3. V. T. & ante *adventum Christi*, ubi administratio doctrinæ, ac modus ducendi homines ad fontem & autorem salutis, itemq; ad cognitionem gratuita Dei misericordiæ in Christo, onerosior, molestior, & rigidior non nihil fuit, *variores* quoq; *Evangelio crebriores* contra *Legis*, *exactiones* & *postulationes* fuisse adeo, ut *harum copia*, sub tenera illa, & puerili Ecclesiæ ætate, *istarum paucitatem* non parum *obscuravit*, atq; ulterius nihil, quam *rudem suam* *Q. D. D. D.*, seu qualemcunq; delineationem Christi *venturi*, & beneficiorum ejus, *Patribus* istorum temporum, donis majoribus & peculiaribus Patriarcharum carentibus, in *typis*, *figuris*, *ceremoniis*, ac *ritibus* variis *proposuerit*.

LV.

Sub *novo Testamento* ducit nos Deus *svavius* longè ac liberalius, dum *citra duras* illas *Legis exactiones*, sublatoq; à cervicibus nostris maledictionis onere & dispunctis ceremoniarum observationibus sumtuosioribus, *Evangelii predicatio* inter nos *manifestatur clarius*, & per Baptismum, ac Cœnam Domini, præsens hæreditas, corpusq; solidum exhibetur.

Adhæc

LVI.

Adhæc si 2. *Scopum Legalium postulatorum*, in Christi, Prophetarum & Apostolorum concionibus, hinc inde occurrentium, perpendimus, *nequaquam* illa eo tendunt, *ac si obedientia legi morali prestita, justificari, & salutem æternam consequi possimus.*

LVII.

Effet hoc clausis oculis contra veritatem lavare, & impudentissimo ore in faciem D. Paulo contradicere, qui *διαρρήδην* asserit, *non esse datam legem δυναμίδι ζωοποιήσαι* cum quia scriptura omnia sub peccatum conclusit, ut promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus, tam quia ipsamet Lex per carnem infirmatur, & per sua opera promissionem vitæ conferre planè nequit.

LVIII.

Imò *posita justificatione ex lege, ἀκαταβλήτως* sequitur, vel 1. Christum frustra *mortuum*? quod *ἀσεβές, καὶ ἀτοπον*, vel 2. gemina hominem justificari *obedientia*? quod *βλακικόν, συνεργισκόν, καὶ ἄλογον*, vel 3. *imperfecta obedientia* justificandi vim impotendam esse? quod *ἀπεργαφῶν, ἀχρόλογον, καὶ ἀδύνατον*

LIX.

Porro, ut jam ad *Emblema tertium* accedamus, quod videlicet speciatim *Abrahamo* conditio, & *obedientia legalis* *proposita* unice à I E H O V A fuerit, cum coram D E O ambulare, & perfectus esse, juberetur.

LX.

Opponimus huic *λίαν μεγάλην ἀιτήματι* talem Syllogismum, Quæcunq; interpretatio, ipsi 1. *textui*, 2. *facto*, scire eorum eventui, 3. *Sanctorum Patriarcharum imitationi*, & 4. *Explicationi in Novo Testamento*, contraria maximè, & directè est, illa ab Ecclesia approbari minimè, reprobari autem liberè, & potest, & deber. Sed interpretatio ambulationis Abrahamæ
coram

coram DEO, Legalis merè, est talis. Ergò.

LXI.

Propositio uberiori probatione non eget. *Assumptio* verò patescit, 1. ex *textus Genesios*, tam 1. *Antecedentibus*, quam 2. *Cohærentibus*, & tandem etiam 3. *Consequentibus*.

LXII.

Antecedentia docent, non collata tantùm hæcenus à DEO multiplicia in Abrahamum beneficia fuisse, quorum memoriam ipse ut sedulo obsequiis gratis replicaret, rei necessitas postulabat, studere cum pietati, rectè agnoscere & invocare DEUM, omniaque dicta & facta, tanquam in conspectu DEI acta, ad normam verbi ipsius instituere ac dirigere.

LXIII.

Verùm dictas quoque illi promissiones multifarias & singulares, ceu sunt 1. Terræ Canaan possessio. 2. posterorum multiplicatio, 3. Messia venturi ex posteritate illa generatio, quæ utiq; tanquam ἐλπίδι ῥῆμα καὶ ἰσχυρὰ ῥῆμα, ad declarandam gratitudinem in Abrahamo fidem requirebant, credentem παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι, & auscultantem DEO, ut abiret in locum, quem accepturus erat, nesciens licet, quò venturus esset.

LXIV.

Deinde et si Abraham statim, cum ex Ur Chaldaeorum à Domino evocaretur vocanti DEO fide obedivit, nec quicquam de certitudine prolis promissæ, ac securæ dubitavit, adeoque quàm plurima alia bona opera ab illo tempore fecit, quæ si ex fide profecta non fuissent, neque ipsa placere DEO, neque Abrahamum acceptum DEO reddere, potuissent.

LXV.

Nihilominus, quia partim in seipso, tanquam senio jam confecto, nullamque adhuc prolem habente, σώμα νενηκρωμένον, partim 2. in conjugæ ætate procreta, naturalem sterilitatem, & omnimodam νεκρωσιν τῆς μήτρας deprehendebat.

C

Hinc

LXVI.

Hinc, per differentiam *titubans nonnihil*, non modò, 1. *sub-
verebatur*, filium Eleazari bonorum suorum fore hæredem, sed
& 2. *persuaderi sibi*, contra primævam Dei institutionem, li-
cet pro more istorum temporum *σκληροτερον χηλων*, à conjugè
patiebatur, ut *ancillam in matrimonii fidem*, sobolis suscitandæ
causa adscisceret, quantumvis Deo id vehementer displiceret.

LXVII.

Nec verò Abrahamus, vel à viis mandatorum Dei plane
recederet, vel totale fidei naufragium faceret, loco *remedii salu-
tariis opus* fuit, non tam *Legali morum ac vitæ reformatione*, quam
Evangelica commonefactione, & promissione, simul 1. ut discussa
tentatione priori, *fides inchoata de semine ex ipso & Sara pro-
dituro posthinc plenius corroboraretur*: simul 2. ut *ad curren-
dum alacrius in circo pietatis, & morum sanctiorum*, ceu fructu-
um veræ fidei indubitatorum, Abrahamus ipse magis magisq;
extimularetur.

LXIX.

Monstrat idem *Textus coherencia*, ubi *injuncta* Abrahamo
coram Deo ambulatio, per *ἡπεξήγησεν* ita redditur, *Esso perfectus*, seu
vir perfectionum, cujusmodi formula pro natura Hebrææ vocis
Thamim vim πληθωτικην habet, ac omnimodam rei vel personæ,
perfectionem notans, *secundum Evangelii explicationem*, *πρώτως*
quidem *iustitiam fidei*, *ἑπομῶως* verò *iustitiam novæ obedientiæ*, ex
sententia Lutheri, complexu suo continet, prout infra item
docebitur.

LXIX.

Consequentia verò *Textus* verba mentionem iniiciunt, 1.
Constitutionis Abrahæ in patrem multarum gentium: 2. *Pactio-
nis Dei cum Abrahamo, & ejus semine*: 3. *Promissionis terræ*
Canaan in possessionem æternam: 4. *Custoditionis pacti divi-
ni in circumcissionis exercitio*, quæ singula ut *in typo* *συμικρῶς* in
αιτιότητι

ἐν πίστει καὶ ἀγαπῶν, intelligenda sunt, sic ab *Abrahamo non solum impietatis & sinceritatis studium, sed ante omnia fidem* in promissum benedictionis semen, loco obligationis reciprocae exigunt, attestante Paulo, dum ait: Non per legem sed per justitiam fidei, factus est Abraham *τῆς κείσεως κληρονομῶς.*

LXX.

Cætera, si jam 2. *ex factis vel eventis rei* de ambulatione, ac perfectione, quam Deus ab Abrahamo postulavit, iudicium ferre volumus, testatur partim 1. *ejectio Agaræ* per Saram, consideratione premissæ benedictionis, non in Isaacem, sed in Isaacum competentis, à marito petita, facili mæq; impetrata, partim 2. *Immolatio Isaaci*, à Deo mandata, & ab Abrahamo sine omni fluctuatione suscepta, tantum habuisse pondus apud Abrahamum *presentem adhortationem*, ut illius ductu permotus, ipse quoq; 1. *firmissima cordis fiducia promissioni de Messia*, ex Isaaco, tanquam hærede legitimo, nascituro unice *adhaerit*; contra vero 2. *Isaaci dimissionem* forti animo *tulerit*; & tamen 3. *legitimum etiam heredem*, ad jussum Dei, *immolare* non gravatus fuerit: 4. *innixus illi* *σερεῶ θεοῦ ἐκ τῶν θεῶν ἔχοντι τὴν σφραγίδα τῆς τῆς*, Deum vel ex *mortuis* oblatum Isaacum resuscitare, vel quocunq; modo alio ex *cineribus* ipsius *redemptorem mundi* producere, posse.

LXXI.

Ac quod injunctum Abrahamo fuit, ipseq; diligentissime observavit, id quoq; 3. *Patriarcha reliqui & tota posteritas, exemplo suo comprobare* studuerunt, incumbentes in illud unice, ut coram Deo, & in una eademq; *fide venturi benedicti seminis* mulieris, & in *sinceritate cordis*, seu studio serio obsequendi, ab hypocritis, & simulatione alieno ambularent, quippe quod *cum illis item fœdus* solenne in *circumcisione initum*, & per Moysen, singulis dictum, ut Prophetam illum, quem missurus Dominus erat, audirent.

LXXII.

Vt non urgeamus *ἰσχυρως*, quod 4. *Scriptores novi Testamenti, Ambulare illud coram Deo ad exercitium in iustitia fidei, & cognitione Iesu Christi, cujus fructus, ac ἐπιούριον Bona opera sunt, accommodare semper solent, prout videre apud Paulum ad Galatos, ad Colossenses, ad Philippenfes.*

LXXIII.

Sigillatim verò explicat *autor Epistola ad Hebræos* *Ἡρώδου* Mosaicam, prout illa de *Henoch* usurpata legitur his verbis. Priusquam transferretur *Henoch*, testimonium acceperat, quod placeret *DEO*. Atqui sine fide fieri non potest, ut quis illi placeat. Qui autem accedit ad *DEUM*, eum credere oportet, &c. In testimonium luculentissimum, *ambulationem Patriarcharum coram Deo*, ante omnia *includere Fidem*, nec æstimandam ex dignitate aliqua, & merito operum priorum, id quod tamen *Tertium Neo-Photinianorum Emblemata* *ἰερόδοξία* nostrarum Ecclesiarum de *doctrina Legis* oppositum, blasphemè urget atq; exigit.

LXXIV.

Pergamus adhuc ad *Emblema quartum*, quo *Legi V. T.* aperte *promissiones cœlestis hereditatis & recompensationis aeternæ, detrahuntur, ac planè abnegantur, contra, Expressa sacrarum scripturarum testimonia, quæ omnibus perfectam obedientiam Legi præstantibus, disertè vitam ac prosperitatem pollicentur, non temporalem duntaxat, impiis non minus atq; piis à Deo concessam, & illis sæpenumerò diuturniorè longè, quàm hiscè. Verùm *ὑπεσώσ* atq; *ἰερόδοξ* aeternam, ac cœlestem piis solum, non impiis item, ex Dei promissione & misericordia competentem.*

LXXV.

Dicta potissima hæc sunt, Custodite leges meas, atq; iudicia, quæ faciens homo vivet in eis, Qui fecerit iustitiam & iudicium, & super montem non comederit, &c, hic non morietur.

tur in iniquitate Patris sui, sed vita vivet. Et dedi eis præcepta mea, & judicia mea ostendi eis; quæ faciens homo viveret in eis. Hoc fac, & vives, Lex non est ex fide, sed qui fecerit ea, vivet in illis; Multi de his, qui dormiunt in terræ pulvere, evigilabunt, alii in vitam æternam, &c.

LXXVI.

2. *Præxipit I E H O V A E*, qui mortem æternam transgressoribus præmadi præcepti, de non tangenda arbore scientiæ boni & mali, denunciando ex adversa vice demonstravit æternam vitam promissam, ac destinatam iis, qui creatori Deo obedientiam præstituri, e-
jusq; voluntatem ex verbo & præceptis divinis agniture essent. Et dum post lapsum protoplastis, à facie Dei fugientibus, promissionem de semine benedicto, serpentis caput contrituro, proponit, non modo *Ἰακωβῶς* revelat hominibus æternam vitam, sed *ἄνθρακῶς* quoque ostendit destruendam certissimè æternam mortem, quæ primaria capitis serpentini pars, & ubicunq; profligata, promissionem gratiæ ac spem vitæ æternæ concipere, & alere juberet.

LXXVII.

3. *Methodum Patriarcharum & Prophetarum*, qui de Messia venturo sermonem instituturi, loca cultui divino consecrata, domum Dei & portam cœli, domum Dei, in qua qui hic habitant, illic *I E H O V A M* maximum in sempiternum laudabunt: ipsum verò Messiam salutare Dei; servum Dei justum, in scientia sua multos justificantem: *I E H O V A M*, qui est nostra justitia: qui perditurus mortem in sempiternum: qui mortis mors, & pestis inferni, futurus, unanimi ore ac corde appellant.

LXXVIII.

4. *Exemplum Christi*, qui Judæis veram viam æternæ vitæ cognoscere satagentibus, scripturas (quales tunc Libri Moysis, Psalmi & Prophetæ erant) commendat, scrutandasq; de-

mandat, isto potissimum nomine ac titulo, quod in illis æterna
vita haberi potest, quodq; de Christo testimonium perhibent,
ad quem qui venit, æternam vitam habet.

L X X I X.

5. *Pronunciatum Petri*, qui de patribus V. T. in concilio
Hierosolymitano solenniter edisserit, illo s quoq; credidisse,
per gratiam Domini nostri Iesu Christi, non minus se, atque
nos salvari quod fieri utiq; non potuisset, si verbum salutis, &
concionem de æterna vita, nunquam audivissent? si promissi-
ones nullæ de recompensationibus æternis factæ illis fuissent?

L X X X.

Ex quibus tandem hunc in modum inferimus: Quodcun-
que dogma 1. apertis scripturarum sacrarum testimoniis;
itemq; 2. praxi I E H O V Æ, ac 3. Methodo Patriarcharum
& Prophetarum, nec non 4. exemplo C H R I S T I; & de-
niq; 5. pronunciato Pauli, manifestè repugnat, illud jure me-
rito damnari, reiciq; debet. Emblemata quartum Neo-Photi-
anorum id facit, prout ex præmissis hæcenus apparet. Con-
cludant ergò ipsimet Adversarii, atq; Ecclesiam posthinc *Quar-
tarianis* suis absurdissimis turbare ac prægravare desinant.

L X X X I.

Maximè cùm & *nova* illa *Responsionum inventa*, quibus partes
suas beare nituntur, vix araneorum *ὀφισκου* similia, penitusq;
in lubrico posita sint.

L X X X I I.

Nam quod pro *Emblematis primi* palliatione dicitur, 1. *Jo-
hannem Baptistam* hunc sibi præfixum maximè scopum habuisse,
ut ante omnia Legem, seu peccati, iraq; Dei, ac æternæ damnati-
onis cognitionem doceret, adeoq; diceret, *Pœnitentiam* agite, in
propinquo enim est *regnum cælorum*. 2. *Christum ipsum ver-
bis* *isidem* docendi publicè *ministerium auspiciatum* esse, & genui-
num Legis sensum in initio prædicationis suæ proposuisse, illu-
strasse.

JOHANNES

frâsse. 3. Eundem quoq; injunxisse Apostolis, primo loco pœnitentiam, postmodum verò peccatorum remissionem, in nomine suo docerent, atq; nunciarent. 4. Evangelium in U. T. promissum ac tacitum, nondum verò reverà, nec etiam manifestatum, fuisse, ex istis & sexcentis aliis, putidæ Antagonistarum causæ ne minimum accedit commodi.

LXXXIII.

Siquidem in adductis locis. I. pœnitentiæ vocabulum ἡσυχῆς, ἡ σωθῶλος, pro tota hominis peccatoris ad Deum conversione, qua neq; ex sola Lege, neq; ex solo Evangelio, sed ex utroq; doctrina genere simul, petenda est, non ἐιδικῶς ἢ κατὰ μέρος pro solâ μετανοίᾳ, & seria peccatorum agnitione, sumitur, quæ ἀπὸ τῆς πίστεως distinguitur, ex sola Lege non etiam ex Evangelio, oritur, & plerumq; alteram partem, nempe fidem, adjunctam habet.

LXXXIV.

2. Preparatio duntaxat, aut ordo docendi Legem & Evangelium, non pœnitentiæ, aut dignitas proponitur, quando Lex peccatorum primùm inculcanda, ut ex ea aliquam discat peccatorum agnitionem, & Dei efficacia iram ejus, pœnasq; commeritas sentiens, medicum quærere incipiat, quem mox jucunda Evangelii vox ostendit, quodq; omnibus in eum credentibus, gratis, ex misericordia peccata remittantur, & Legis impletio imputetur, fundamentis validissimis evincit.

LXXXV.

3. Περὶ τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ de regno cœlorum itemq; de nomine Christi, monstrat principalem scopum, tam prædicatæ pœnitentiæ, quàm explicatæ à Domino Legis, qui est, ut ex regno principis hujus mundi ad regnum gratiæ transferamur, & in eo, non tam comminationibus Legis obtundamur, quàm humiliati Spiritu, vera Dei agnitione ac cultu accendamus, per Christum in filios adoptemur ac renovemur, atq; ipse à nobis glorificetur ac celebretur.

4. EVANG.

LXXXVI.

4. *Evangelium prætenditur completum, suaq; promissione, exhibitum, quo Patres V. T. caruisse, nemo est qui negat, cum demum præconio Christi revelatum fuerit: Malè autem & ὡς λόγισμῶν κατὰ πᾶσι ἀπλῶς* concluditur ab hoc ad *Evangelium promissum, cujus respectu Patres veteris Testamenti eandem nobiscum Evangelii doctrinam* de gratuita reconciliatione, de remissione peccatorum, iustitia, & vita æterna per fidem propter mediatorem habuerunt, licet, pro temporum & qualitatum diversitate in *venturum Messiam* crediderint, cum nos jam in *exhibitum* credamus.

LXXXVII.

Porro *appendiculas*, pro expoliendo *Emblemate secundo* adinventas, quod attinet, nimirum 1. in *veteri Testamento* plurimas *conciones Legales*, nullas planè, vel certè paucissimas *Evangelicas* dari. 2. *Legem solam*, omiſſa concione Evangelii per Christum revelata, à *Moyſe traditam* fuisse. 3. *Factores legis*, hodieq; non minus, atq; olim, æternum *salvos* fieri. 4. *Negata* justificatione ex *Lege*, ipsam *legis prædicationem frustra* neam planè & inutilem reddi. Respondemus:

LXXXIIX.

1. Per ἄπτεγπλῶ. *Ext. rno* quidem *verborum sono* plurimas & postulationes & promissiones V. T. *Legales* esse, quippe, aliter longè *redemptionis mysterium* & totum religionis *σῆμα* prænunciantes, quàm *revelatum illud* in novo Testamento est, quantumvis *gratia*, atq; *virtus ad salutem*, utrobique, eadem non minor *recondita*.

LXXXIX.

2. Per διοεσµὸν. 1. *Conditionis*, quæ in *U. T.* fuit *τυπικὴ*, in *N. T.* est *σωµατικὴ*. & 2. *graduum*, dum in *veteri Testamento* minor, imperfectior, ac tenuior, in *N. T.* major, uberior, & plenior *gratia* est, non *salvatoris*, sed *cognitionis*.

3. Per

XC.

2. Per ἐκδήλωσιν Φερόσως Iohannittica, quæ Δεξ. Μωσείως Legem datam, atq; propositam innuit: non 1. ἀπλῶς, & omitta omni Evangelii concione: neq; etiam 2. ἐξουσιαστικῶς, ἢ ἀυθεντικῶς quasi Lex per Moysen, tanquam autorem, facta & inventa: sed 3. συγγρητιῶς, & ut monstrarentur fœderis utriusq; Legalis pura, atq; Evangelici, *mediatores*, quorum ille *Moses*, hic *Christus* est: & tandem 4. Διχονικῶς, cum mediante Moysis ministerio Lex olim promulgata, per Christum verò Evangelii lux nobis primùm exorta, clarissimèq; annunciata sit.

XCI.

4. Per Δάμερον, Verùm equidem, si 1. ad τὴν Φύσιν Legis respiciamus, *in esse* illi δῶαμιν, jus, atque potestatem *justificandi* omnes, qui *non tantùm audiunt* Legem, *sed & eidem* perfectissimam ac plenissimam *obedientiam præstant*. At si 2. quæstio instituat *πῶς τὸ πρῶγματῶς*, *nullos* unquam *Legi* plenissimè *satisfacere*, neminemq; omninò salvari per eam posse, cum Apostolo *ἐρανοδιδάκτω*, qui passim ex professo idem demonstrat, docemus.

XCII.

5. Per ἐπανόρθωσιν, Alios longè, eosq; maximos, explicata alicubi, & commendata à Christo, Prophetis & Apostolis, disciplina Legalis usus esse. Siquidem dum 1. κατὰ γένειν docuerunt, qualis hominum conditio, tam quoad animam, quam quoad corporis vires, esse debeat, & qualem item obedientiam, tam externè, quam internè præstare Deo conveniat, eo ipso *non renatos* & *contumaces*, *ceu freno injecto*, *coercuerunt*, ne in manifesta scelera proruerint, sed obsequio interno disciplinam honestam conservare studuerint.

XCIII.

Dum 2. κατὰ ἀντίθεσιν ostenderunt, & miserissimam naturæ humanæ depravationem & detestandam ejusdem inobedientiam,

D

am,

am, quâ iram Dei, & pœnas æternas commeruit, eo ipso extimulare voluerunt *Iustificandos ad seriem εὐπεριεστῆ ἀμαρτίας ἀγνitionem, detestationem, deplorationem.*

XCIV.

Dum 3. κατὰ ἀρχαίῳ, ex Evangelii doctrina, quæ τῆ γενή-
σει καὶ περὶ ζει cum *Lege operas mutuas tradit*, dulcissimas promissio-
nes de officio & beneficiis Messia, de reconciliatione cum Deo de
remissione peccatorum, gratis per Christum impetrandi, & a-
pud Deum rata, admiscuerunt, eò ipso egros, & iram divinam ad-
versus peccata expavescentes *ad quarendum Medicum*, inflam-
mârunt, neve animum planè desponderent, crexerunt, confir-
mârunt.

XC V.

Dum 4. κατὰ παιδῶσιν de vero Dei cultu, & rectè viven-
di ratione, *regulas* certas proposuerunt, eo ipso *justificatos erudi-
erunt*, ut & voluntatem Dei discerent melius, & novam obedi-
entiam erga mandata Dei inchoarent promptius, & reliquias
peccatorum operibus bonis adhærentes, perpenderent altius,
& vitæ sanctitati studerent inquisitiùs: non autem in Pharisai-
cam de Iustificatione ex Lege opinionem, *Emblemate altero à
Neo Photinianis* propugnatam, irreperent confidentiùs.

XC VI.

Sed missis illis, contemblemur jam *exceptiones*, quas adver-
sarii pro astruendo *Emblemate tertio* in medium proferre so-
lent.

XC VII.

Obvertunt enim 1. *Unico* saltem c. 15. *Genes.* expressè dici,
quod *Abrahamo*, credenti promissioni divinæ, imputata *fides ad
Iustitiam* fuerit: 2. *Quamvis ex Paulo colligi aperte videatur*,
Abrahamum justificante fide patrem multarum gentium fa-
ctum, *rem tamen aliter se habere*, cum fides isto loco nuda tan-
tùm persuasio sit, quòd *D e u s* vera dicat, & tacita in priori-
bus

bus promissionibus conditio tandem in foedere sanciendo expressa fuerit, ut scilicet ambularet coram DEO.

XCIX.

At falsa esse hæc, & ἀνόητα patet, quod sanè *primum κρησφύγετον*, partim 1. ex iis, qui supra adducta fuerunt: partim 2. ex *consuetudine scripturae veteris Testamenti*, quæ suis ut plurimum contenta est brevitatibus, ac quod uno loco *expresse dicit*, id pluribus postmodum κατὰ τὸ σεσσημένον retinet, & tamen ubi vis κατὰ ἀνάγκην intellectum cupit: partim 3. ex Epistola ad Hebræos, quæ affirmat, *Abrahamum ὑπακοῆς τῆς πίστεως obsecutum Deo fuisse*, non tantum cum c. 15. promissioni divinæ de semine stellis cæli numerosiore credidit, sed & cum longè antè c. 12. iussu Dei exiret in locum, quem ἡμεῖς λαμβάνειν εἰς ἀληθνομίαν.

XCIX.

Falsum verò & alterum, patet, partim 1. ex *magistrali ac flagitiosa disertæ ac proluxæ attestationis Pauli, de fide Abrahami, correctione*, quæ & κατηγορηκῆ, propositio in indefinitam ac incertam mutatur, & totius *historiæ Abrahamiticæ veritas in dubium vocatur*: partim 2. ex *perversa fidei Abrahamiticæ definitione*, quæ non nuda persuasio, nec mera notitia de veritate Dei, sed *firmissima πιπίθησις* erat παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι τοῦ τῶ ζωοποιεῖντι τρέι- κτες, ἔκλεινται μὴ ὄντα ὡς ὄντα, πιστεῦσαι εἰς τὸ ἡσέδθ πατέρα πολλῶν ἀβνῶν, καὶ εἰς τὸ λογιθῆναι τὴν δικαιοσύνην, ut Paulus loquitur: partim 3. ex *nugatoria demandatæ Abrahamo perfectionis ἔσ ἀμβulationis coram Deo, ad solum novæ obedientiæ studium*, & vitæ sanctioris mores *accommodatione*, quàm cum supra divini verbi gladio feliciter confecerimus, nihil attinet hoc loco pluribus de illa agere.

atq; necessarium est 1. *absq; verbi predicatione audivisse eos*, quod æterna vita speranda esset, ἀθεόλογον καὶ ἀναβαπτιστικόν; 2. *Circa auditum verbi credidisse eos*, ἀλογον καὶ ἀσύστατον. 3. *Absq; fide salvos esse eos factos*, ἀσεβες καὶ βλάσφημον. 4. *Absq; fide spem vitæ æternæ concepisse eos* ἀπαίδετον καὶ ἀτόπον.

CIII.

Sed de *primo Neo-Photinianorum* βδελύγματι, specialiter *conditioni Legis* opposito, ἐν τῷ παρόντι fatis. Disputamus nunc alterum.

Β Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α ΙΙ.

PERFECTIONI LEGIS

oppositum.

CIV.

Deformitatem abominationis istius proponunt *Adversarii* hæc verbis, quod dicunt. 1. *Præcepta divina Moralæ Legis sub U. T. fuisse nonnihil imperfecta*; sub N. T. autem reddidisse illa *Christum*, partim *per se*, partim *per Apostolos*, *auctiora*, completiora, perfectiora, absolutiora:

CV.

2. *Christum* singula *decem præcepta Decalogi*, ut Schmalztius ordine monstrare conatur, vel certè illa duntaxat *præcepta*, quæ *Matth. 5. & Luc. 6.* extant, quod Ostorodus sentit, *additionibus novis*, atq; argumentis pridem in auditis, *disasse*, & exornasse.

CVI.

3. *Temeraria Iuramenta*, vindictam privatam, odium inimici, concupiscentiam ex aspectu, verborum scurilitatem, concubinatum, polygamiam, repudia, convitia, avaritiam, &c. *in veteri Testamento quodammodo non fuisse prohibita*, sed concessa.

D 3

Refutamus

CVII.

Refutamus autem *Adversariorum ἀπολογίαι*, primò quidem huiusmodi Syllogismo: Quodcunq; dogma 1. manifestis scripturæ *dictis repugnat*: 2. omniq; *fundamento caret*: & tandem 3. *sine contradictione* absurdissima explicari nequit: Illud pii omnes absq; hæsitacione ulla detestari & cum autoribus suis ad orcum relegare debent. Sed dogma *Neophotinianorum* de *Legis sub veteri Testamento imperfectione*, & rursus *sub novo Testamento auctione* & perfectione est tale. Ergò

CVIII.

Assumptum probo 1. *iis scriptura sacra dictis*, quæ partim 1. *disertis verbis Legem DEI doctrinam perfectam indignant*, cui, *cultuum*, & *dogmatum* ratione, addi planè nihil vel debeat, vel etiam possit, licet *explicationes preceptorum* & *vaticiniorum*, nec non *exempla Ecclesie*, à Prophetis successu temporis *addita* fuerint: partim 2. *Legem Moysis* non minùs *olim*, sub veteri Testamento, atq; *hodiè* sub novo Testamento, *perfectam obedientiam* *requirere*, innuunt, quantumvis in superficie externi duntaxat obsequii versari videatur: partim 3. *per Legem perfectè instrui hominem* ad bona, Deoq; placencia opera, ostendunt.

CIX.

Vnde sic infero: Si quæ Lex 1. in se perfecta est: & 2. absolutam universæ naturæ integritatem, unà cum perfectissimo obsequio, efflagitat: tandemq; 3. perfectè ad omne opus bonum, Deoq; placens, instruit, illa utiq; auctior, completior, sic omninò reddi nequit. Sed Lex Moralis, prout jam ostensum, est ejusmodi. Ergò

CX.

2. Patefcit etiam generale nostrum assumptum ex illis *fundamentis*, quæ probationis loco ab *Antagonistis* produciuntur. Si quidem quod **CHRISTUS** *Legem explicat*, & nominatim per compa-

comparationem ait: Audistis, quòd dictum sit veteribus, &c. At ego dico vobis, &c. horum sensus *neutiquam* est, quasi vel *Christi*, & *Mosaica Legis explicatio* ἀντιμνηστικῶς *opposita*: vel *proprium Christi officium*, esse novum & *perfectiorem Legislatorem*, quam fuit Moses; redarguere maxima peccata, puta, incredulitatem, internam cordis depravationem & malignitatem, atque alia: sonare mera praecepta, & verè Legalia officia exequi,

CXI.

Contra vero proponitur istis verbis *I. ἀντίθεσις* *explicationis Christi*, seu *Legis Mosaicae*, prout eam *Christus* sensu genuino declarabat: itemq; *opinionis haereticae*, prout *Pharisaei* varias ἐπεγδιδακτικὰς δόξασεις, ac constitutiones addebant: non *doctrinae Mosaicae*, atq; *Evangelicae*, ac si illa *Lex esset imperfectior*, externa saltem peccata prohibens, & vicissim externam duntaxat obedientiam flagitans, *haec vero Lex esset completior* atq; auctior, absolutissimam requirens, tam externorum, quam internorum operum, imò etiam totius naturae, ac cordis, puritatem, integritatem, perfectionem.

CXII.

Qua enim hoc in loco *Christus* praecipit, illa sigillatim omnia in *Lege divina*, ac sub instrumento veteri innumeris locis repèriuntur, prout ex mutua scripturarum collatione cuiusvis obvium est.

CXIII.

2. Instituitur *οὐσιαστικὴ ἠπειρωτικὴ* *fideliarum Christi in docendi officio*, qua, summus licet, divinitatis respectu, primariusq; *Legis Moralis* promulgator sub T. V. fuerat, jam sub N. T. *Moralis* *Legis* curationem suscipit, non ut promulgator aut mediator, sed ut illustrator, interpres, & explicator, suorum verborum sensum callens optimè & proprium *Legis* finem monstrans dilucidissimè.

CXIV.

Imò

Imò 3. Dum *Christus* *explicatione legis*, non saltem exter-
num obsequium, sed etiam internam cordis obedientiam, re-
quiri ab hominibus innuit, simul quidem *Pharisaicas abstergit*
glossas: simul verò, ac *πρώτος* viam parat *predicationi Evangelii*,
ut hac *παιδαγωγία* seu *manuductione excitati*, ipsum accedamus, &
perfectissimam ejus impletionem Legis celebremus, & appre-
hendamus, minimè autem auctiorem quandam, atq; exactio-
rem Legem ab illo postulemus, expectemus.

CXV.

Taceo jam, quod *glossema ipsum 3. sine contradictione ab-*
surdissima explicari nequit; potius autem 1. *meritum Christi*,
partem non contemnendam, enervat: 2. *Officio mediatorio*
undiq; detrahit: & 3. *Conditionem Evangelii ac novi Testamen-*
ti planè immutat ac pervertit.

CXVI.

Nam si 1. *CHRISTUS* secundum Adversariorum
Παρασίτας, per *legem Evangelicam* *præceptis Mosaicis nova addere*,
mandata, de operibus interioribus, sublimioribus, & perfecti-
oribus, *voluit*, ut ita homines novi Testamenti doceat, quibus
partibus *justitia novæ obedientiæ piorum cumulator esse*, &
æternam vitam mereri debeat, *qui, quæ ipse, solus ipse factus nobis*
à Deo sapientia, justitia, sanctificatio, & redemptio erit? quomo-
do *non gloriam suam alteri dabit?* quomodo *non in quoquam*
alio salutis spem figi, locarive permittet? quomodo non, præter
CHRISTUM IESUM *justum, in nobis ipsis* aliquam apud cœ-
lestem Patrem *advocatoriam habebimus* dignitatem? contra di-
cta *I. Cor. I. 30. Ies. 42. 8. & 29. 11. Act. 4. 12. I. Iob. 2. 1.*

CXVII.

Præterea 2. Si *CHRISTUS* novus Legislator, qua-
lis Moses erat, esse debuit, & pro officii proprii, imò propriis-
sime ratione, præcepta Legis divinæ absolutiora, completiora,
perfectiora reddere voluit: utiq; *non gratiæ, non veritatis, non*
vita,

vita, sed Legis, & ira, & mortis mediator, aut minister censendus erit? quod ipsum veluti absurdum, atq; pronunciato Baptista & Pauli, imò etiam officio CHRISTI mediatorio *Ἀλλήλων* oppositum, sic illud quoq; nec cum Baptista, nec cum Pauli sententia, nec cum mediatoris Christi officio, congruere, tolerariùe debere, arguit.

CXII X.

Summatim loquendo, si 3. CHRISTUS sub novo Testamento perfectiorem Legem, quàm Moses sub V. T. tulit, *αὐτὴν ἁπλοῦς* illud sequitur, *Deum & sub Evangelio*, seu regno gratia austeriores atq; rigidiores, quàm sub Mosaica servitute, nobis *διέταξε* Leges, *ἔστι* ita mutabilem esse, ut tempore novi Testamenti, ubi sanè omnia austeriora fati & exactiora erant, interiorem illam cordis immundiciem, nec magnoperè curàrit, nec Legem ulla improbàrit. Quod ipsum quia absurdum absurdissimum, absurdum age & illud erit, quod CHRISTUS sub N. T. rigidiores longè atq; exactiores Leges, quàm Moses sub V. T. tulit, prout contra primum Neo Photinianorum Emblemata de perfectione Legis probandum ac demonstrandum erat.

CXIX.

Accedimus ad Emblemata alterum, CHRISTUM scilicet singula decem praecepta, vel saltem illa, quae Matth. 5. Luc. 6. extant novis additionibus, seu argumentis ornasse, ditasse, cujusq; *ματαιότητος* Syllogismo hoc confodimus.

CXX.

Quodcunq; dogma & 1. in genere, & 2. in specie, falsum deprehenditur, illud improbari, damnariq; debet. Sed tale est Emblemata modò propositum. Ergò.

CXXI.

In genere falsum esse dogma istud, docent: 1. Duo posteriora praecepta, quae ipsa quasi commentarii cujusdam loco adjecta praeceptis reliquis sunt, & non minus atque CHRISTUS

E

in.

in-explicationibus Legis sub N. T. ultra ac præter *externã*, seu crassiora scelera, literali verborum sono in Decalogo prohibita, *interiora* simul, *tã* rationi ex naturæ lumine, quàm *Ecclesie* ex verbo Dei, *cognita peccata taxant*, atq; damnant, licet in externum opus non erumpant.

CXXII.

2. *Mosis Epitome*, qua *observantia Legis*, non prout ab *exterioribus duntaxat actibus*, ad excitandam atrocitatis peccatorum agnitionem præ cæteris *intus*; signatis, *sed & ab interioribus animæ facultatibus*, à toto corde, à tota mente, à toto Spiritu, & ex omnibus viribus profluit, *requiritur*, cui sententiæ **CHRISTUS** tam impensè adstipulatur, ut Legem universam contineri illa statuatur, & allegatum à Phariseo benignè probet.

CXXIII.

3. *Dilectio proximi*, quæ etiam *apud Mosen secundum summum perfectionis gradum*, & ita *præcipitur*, ut ne rancor ullus minima in inimica cordis affectio, vel in ipsum *proximum*, vel in *juventum ejus concipiatur*, adeoq; exinde colligatur, cum Lex de dilectione proximi perfectionem obedientiæ requirat, ante omnia tam perfectè diligendum ipsum **DEUM** esse, ut nunquam incum ulla vel minima cogitatione cordis peccetur.

CXXIV.

In specie falsum esse dogma propositum, patet **I.** ex *priori Decalogi tabula*, quæ de *dilectione Dei agens*, lineis suis brevissimis, & *tribus specialioribus præceptis*, simul *naçá owinodoxw*, omnes species, correlata, partes atq; causas sub complexu generum, relatorum, totius & effectuum, quæ sola verbis disertis in Decalogo exprimentur, contentas, designat, planumq; facit nihil omnium, vel à *Christo*; vel ab *Apostolis* mandatum in **N. T.** esse, quod non prius **U. T.** à *Deo ipso per Mosen & Prophetas* mandatum fuerit.

CXXV.

Nam

Nam quod attinet *Accessoria ad praeceptum*: *Primum*, ut est,
 1. *Nova precatiois formula*: Et 2. *de invocando nomine IESU*
admonitio: itemq; 3. *praeceptio de non habitando in locis, ubi scul-*
ptibilia, & imagines coluntur, à Deo per Iohannem & Paulum
primitus promulgata: *Secundum* ut est 1. *Concessio gravium*
ac verorum: ac rursus 2. *prohibitio doloſorum & temerarioſorum*
in Novo: & 3. *tantum doloſorum Iuramentorum in veteri Testa-*
mento, occurrunt additionum huiusmodi etiam in veteri Te-
ſtamento non obſcura veſtigia.

CXXVI.

Ἀφορτισμὸς notetur hoc loco, quoad *praeceptum*: *Primum*
 nimirum 1. *Orationem dominicam* aliud eſſe nihil, quàm exa-
 ctiſſimam Παιτιμὴν eorum omnium *que* pro rerum, caſuum, ac
 miſeriarum humanarum varietate, multitudine, viciffitudine,
 atq; alternatione, *in libro Pſalmorum diverſimodè exprimuntur*,
 ipſumq; animi noſtri affectum ac ſtatum, ad preces fundendas
 & agendas Deo gratias, ſufficienter ac prolixè inſtruunt,

CXXVII.

2. *Venerandum invocationis religioſæ cultum aſſignari* qui-
 dem *in veteri Teſtamento* uni, ſolique verò DEO, ita tamen, ut
 ibi etiam digitus ſimul intendatur, tam ad *Patrem*, quàm ad *Fi-*
lium, ipſumq; item *Spiritum Sanctum*, qui licet ἀλλο καὶ ἄλλο, non
 tamen ἀλλο καὶ ἄλλο DEUS, ut præter hunc DEUM, ſi quis
 aliud numen ſibi non fingit, is nec plures, nec à verò DEO
 alienos DEOS habeat, multò minùs peculiari de invocando
 CHRISTO Lege indigeat.

CXXIIX.

3. *Conſuetudinem Chriſtianorum cum impiis*, ſi 1. ipſi ſint do-
 ctiores. 2. ſatisq; confirmati in fide. 3. *Converſatio autem*
ipſa ex neceſſitate, ac 4. *interveniente aperta diſſenſus teſtifica-*
 E 2 tione,

*tionem: 5. non emolumentum proprium: Sed 6. emendandi proximum causa instituat, nusquam nec in U. nec in N. T. prohibitam, magis verò exemplo Iosephi, Naemani, Obadiæ, Nehemiæ, Estheræ, Danielis, sociorum eius, Eunuchi Reginae Candaces, & aliorum abundè confirmatam esse, cum è conversâ vice cohabitatio inter improbos: 1. à rudioribus & infirmioribus: 2. nulla urgente necessitate: 3. Sine omni contradictionis testificatione: 4. emolumentum proprium, aut certè: 5. tacita collusionis, oblectationis, claudicationis & defectionis causa: 6. præsentissimo cum piorum offendiculo suscepta, non in N. solum, sed etiam in U. T. severissimè prohibita sit; partim 1. *ἑὶς ἑαυτοῦ*, quoties idololatria damnatur: partim 2. *εἰς ἑαυτοῦ*, quoties externis gestibus singularem erga DEUM pietatem & devotionem simulantes, interiùs autem omni fide ac timore Dei carentes, cumq; hostibus veritatis colludentes, diris, durisq; verbis perstringuntur.*

CXXIX.

Quoad verò præceptum secundum notari debet: 1. *Iuramenta vera & graviora* in magnis & dignis causis, ut Antagonistæ loquuntur, seu ut dilucidius paulò cum orthodoxis loquamur, *pia, iusta & possibilis*, in rebus ad gloriam Dei, & imperiorum conservationem, aut etiam veritatis inquisitionem spectantibus, non modò Christianis, sed etiam Patribus veteris Testamenti, simul licita, simul demandata non raro ab ipsomet Deo fuisse, ut Christus ne sic in novo Testamento ad præceptum, de non abutendo nomine divino quicquam adjeceat.

CXXX.

2. *Dolosam & temerariam, seu vanam & falsam iurationem*, qua quis vel absq; omni gravi causa, necessitate & vocatione, ex humana tantum futilitate, ac malâ consuetudine, vel animo decipiendi, aut violandi promissa, jurat, non modo in N. sed etiam in U. prohibitam Testamento fuisse: *juxta disertam præceptum*

pti secundi obtestationem, quæ nomen Dei in juramentis pariter, atq; extra illa, *ὅτι ματαίω*, sine causa aut in vanum, itemq; *ἐπ' ἄδύω*, in falsum vel dolosum assumere prohibet; itemq; juxta *dicendum Christi*, quod *non tam vana*, & absq; ulla gravi causa leviter ac frequenter in colloquio familiari usurpata, *quàm falsa*. Et in alio præterquam solius Dei nomine præstita juramenta, ὅλως improbat, & Phariseos *ὀδερμνεῖα* istiusmodi, ac si formulis noviter inventis, & duntaxat creaturarum mentionem facientibus, nec quicquam contra præceptum secundum facerent, fallentes plurimos, perjurii reos simpliciter & irrefragabiliter pronunciat.

CXXXI.

Eodem modo *falsum esse dogma de additionibus Christi ad Legem Mosaicam*, pa et speciatim 2. ex posteriore Decalogi tabula, cui nec ad *quartum præceptum*, ceu adversarii ipsimet concedunt, nec ad reliqua, à *quinto usque ad decimum*, præter doctrinam veterem, à Christo novi & perfectioris quicquam adjunctum fuit.

CXXXII.

Non quoad *quintum Præceptum*, 1. doctrina de *vindicta*, qua utrobique conceditur, probatur & præcipitur, si sit *publica* & eorum, qui *legitimi Magistratus* officio funguntur, rursus autem simpliciter *prohibetur*, improbat & reiicitur, si sit *privata* & eorum, qui *extra ordinem politicum* constituti, nihilominus ubi injuria læduntur, vel ex intervallo, vel in continenti, *ulciscendi animo* malum pro malo reddunt, contra *sententiam Christi*, qui eum *auditores* haberet *discipulos*, hoc est, *ministros Evangelii*, itemq; *populum*, hoc est, *privatas personas*; Vobis, ait, dico, *ne resistatis malo*; & *D. Pauli*, qui *tres facit ordines* 1. *Privatorum*. 2. *Ecclesiasticorum*. 3. *Politicorum*. & *duobus primis vindictam interdicit* de civili verò *Magistratu*, non frustra eum *gerere gladium* testatur.

CXXXIII.

Nec 2. *Lex de dilectione inimici*, cujus *contrarium nusquam in*

U. T. scriptum, à corrupta autem *Iudeorum antiquitate confictum* fuit, contra apertam *Moyſis interdictionem* atq; institutam à *Christo* corruptæ *Pharisaorum* & *Ἰουδαίων* reformationem.

CXXXIV.

Multo minùs 3. *Abrogatio judicialium sub Magistratu politico actionum*, quæ licet ob concurrentem ut plurimum immoderatam *Philoveniam* & *ἰσοδικαίον*, & contentiones coram Magistratu *Ethnico*, reprehensionem meritissimam Apostoli temporibus incurrebant, in se tamen bona, à deo ordinata & ad societatem humani generis apprimè necessaria sunt, nec tolli ullo modo possunt teste *Christo*, qui de novo item Testamento pronunciat, Omnes, qui gladium acceperint, gladio perituros: & *Iohanne*, qui post *αὐθιγῆ* Domini scribit, Si quis gladio occiderit, cum gladio occidi oportere.

CXXXV.

Quoad *Præceptum sextum*, quing, urgent *Adversarii additio- num capita*, de quibus cum paulò post ut & de *visanda avaritia* præcepti *septimi ἐπιταγή*, sigillatim agendum, notetur adhuc de *præcepto octavo*, in Testamento veteri non inventam demum de *hortationem à mendaciis*, obreftationibus & conviciis esse.

CXXXVI.

Siquidem de *mendaciis* in propatulo sunt verba, 1. *Moyſis*, non suscipies famam mendacii, fugies mendacium, non mentemini, nec decipiet unusquisq; proximum suum. 2. *Davidis*, Perdet Dominus omnes, qui loquuntur mendacium. In monte autem sancto requiescet, qui non egit dolum in lingua sua, Prohibe ergò linguam tuam à malo, & labia tua, ne loquantur dolum. 3. *Salomonis*, Abominatio sunt Domino labia mendacia: Vanitatem igitur & verba mendacia longè fac à me. 4. *Syracide*, Non affvefacias te ad mendacium, quando hac prava consuetudine nihil nocentiùs.

CXXXVII.

Contra verò *obreftationes ac convicia* fulminat, non modò *Psalmista*

Psalmista Regius locis pluribus, sed & *totâ scriptura* Testamenti veteris, quæ *vitiis* hujusmodi *præditos furibus ac sicariis deteriores* pronunciat, ipsosq; in *dei ac bonorum omnium summo odio esse*, & tandem *sibiipsis nocere maximè*, imò nisi respiciant, in *æternam illos incidere damnationem*, verbis rotundis docet.

CXXXIIX.

Similiter ad *Nonum* itemq; *decimum præceptum assumentum nullum* in novo Testamento accessisse, illud insuper, præter ea, quæ superius dicta sunt, probat, quod *duplex* hic, pariter ut alibi, & in novo maximè Testamento, *prohibetur concupiscentia*, nimirum *originalis* seu primorum motuum, de qua *præceptum decimum*, itemq; *actualis*, seu consensus & voluntatis, de qua *præceptum nonum* agit.

CXXXIX.

Quod si enim *Moses ipse bina repetitione distincta concupiscentie genera*, *notabile & arcanum* damnat, inque rei istius documentum *distinctis*, ac significantibus *verbis præcepta hæc exponit*, utiq; nec *CHRISTUS*, nec *Apostolus Paulus*, tanquam *Doctores novi Testamenti, autores primi distinctionis inter concupiscentiam concipientem & parientem, inter actum primum & secundum* erunt. Sed prius ex ipsis *Noni & Decimi præcepti* verbis est manifestum. Ergò posterius *obscurum neutquam* erit. Et sic de *secundo Emblemate*.

CXL.

Restat *Tertium*, videlicet *specialis materiarum nonnullarum in veteri Testamento quodammodo concessarum*, nunc verò in novo Testamento per *CHRISTUM prohibitarum enumeratio*, contra quam tali infurgimus *Syllogismo*.

CXLI.

Quodcunq;

Quodcumq; dogma in *Mose, Psalmis & Prophetis* fundamen-
tum habet, illud non demum in novo Testamento promulga-
tum additum è est. Sed interdictio materiarum prius adducta-
rum est istiusmodi. Ergo.

CXLII.

Assumptum claret, quod 1. *Turamenta temeraria*, quæ
tanquam abominandus divini nominis abusus, taxantur. *Exod.*
20. 7. *Levit.* 19. 12. *Psal.* 15. 4. *Ierem.* 44. 26. *Osc.* 4. 15. *Ies.* 48. 1.

CXLIII.

2. *Vindicta privatam*, quæ severissimè prohibetur, *Levit.*
18. 28. *Deut.* 32. 35. *Psal.* 4. 5. *Prov.* 24. 29. c. 20. 22. *Ies.* 47. 3. *Ier.* 51.
6. 11. *Thren.* 3. 27.

CXLIV.

3. *Odiu inimici*, quod prolixè dissuadetur & improbatur,
Levit. 19. 17. 18. *Exod.* 23. 4. *Deut.* 22. 1. *Psal.* 133. 1. *Prov.* 25. 12. c.
24. 17. 18. *Iob* 31. 29. 20. *Syr.* 28. 3. 6.

CXLV.

4. *Concupiscentiam ex aspectu*, quæ legitur, partim *punita* in
Pharaone, Abimelecho, & duobus senibus Babylonicis, partim
rejecta & improbatæ, *Genes.* 5. 2. *Exod.* 20. 17. *Psal.* 119. 37. *Iob* 31. 1.
Proverb. 6. 25. *Ierem.* 5. 8. *Ezech.* 6. 9. cap. 16. 15. c. 23. 16. *Malach.* 2. 15.
Syr. 22. 5.

CXLVI.

5. *Scurilitatem ac turpitudinem*, quæ tam in *verbis*, quàm in
gestibus, omnibusq; *viciæ actionibus*, simul per 1. *pudivandam actus*
conjugalis & operum naturæ *descriptionem* 2. simul per aper-
tam *signorum lascivie detestationem*. 3. simul per notabilem *Ec-*
clesiastæ Salomonici regulam, piis omnibus interdicatur.

CXLVII.

6. *Concubinatum & Polygamiam*, quæ 1. *præter primævam*
Dei institutionem. 2. *in maledicta Caini posteritate* initium ha-
buit, nec 3. *ab omnibus sanctis veteris Testamenti*, veluti sigil-
latum

latim in Amramo, Mose, Aaron, & aliis patet, recepta fuit: 4. magis verò à Davide & Salomone iactè, ac contra proprium ipsorum exemplum, *perstringitur*, quoties illi de uxore *Ἰαχναπιμῶ* singulari loquuntur.

CXLIIK.

7. *Repudia & divortia*, quæ ut in N. sic & in V. T. *ad solum casum & causam fornicationis*, aut *Adulterii*, quo nodus matrimonialis directè rumpitur, mandato Dei *restricta* erant, licet *postmodum*, non inter gentiles modò, sed & inter ipsos Iudæos, *temerè nimis pro libitu*, citraq; gravissimam causam, *usurparentur*, in quo casu *Moses* Iudæis *repudium* quidem *permisit*, ob singularitatem eorum *αλληγορηστικῶν*, & mali majoris vitandi gratia, ne fortè vel uxores interficerent, vel in conjugio securè scortarentur, ut Hieronymus exponit, at *mandatum vel ordinationem istiusmodi à Deo non habuit*, cujus mandatum ac Lex diversum planè urgebat, & ad solam turpitudinem in muliere, hoc est, ad scortationem vel adulterium, itemq; scripturam libelli repudii in casu ordinario, pertinebat, juxta literam *Deut. 24. à v. 1.* & Metaphoram, *Ios. 50. 1. Jerem. 3. 8.*

CXLIX.

8. *Conditicia & obretractationes* de quibus cùm dictum satis prius sit, Adiciamus tandem 9. *Taxationem avaritiæ*, in V. æquè atq; in N. T. passim obviam, non tantùm respectu illorum, qui *vixæ necessaria corrådere sat agunt*; verùm etiam 2. istorum gratia qui *τὰ πλεονέκεια καὶ κλάσματα* ad *luxum* in *vestitu potu*, ac *conviviis* *conferre* largiter solent.

CL.

Hi enim ipsi reprehensionem habent, 1. à *Mose*, qui tunicas pelliceas, non sericas, protoplastis à Deo factas, & iacobum qualemennq; non splendidum, vestrum petuisse à Deo, refert. 2. à *Psalmista*, qui Reginam seu Sponsam filii Regis, in vestitu deaurato adstitisse Sponso, non autem fortis tenuioris homi-

F

RES

nes ornatum istiusmodi decere innuit: 3. ab *Ezechiele*, qui posterum Iudæorum studium, imitantium Chaldæos, & habentium tiaras tinctas in capitibus suis improbat: 4. à *Sophonia*, ubi Deus interitum minatur his, qui induuntur veste peregrina.

CLH.

Λούτων verò immodicas *convivationes* & *belluationes* continuas, sub V. T. concessas fuisse *minimè*, patescit liquido ex *Deut.* 21. 20. ubi *compotationes* & *commestationes in prima herba*, ipsis videlicet juvenibus, *succiduntur*, & filii epulones ac potatores ad iudices deferri & lapidari jubentur, quod utiq; *in parentibus multò magis* factum, verò planè consentaneum, ex *Psal.* 104. 15. ubi *vini usus ad humani cordis latificationem* aut recreationem, non ad *deceptionem* vel *dementationem*, concessus statuitur, ex *Prov.* 21. 17. & 23. à v. 21. 29. *Ios.* 5. 22. & innumeris locis aliis, ubi *dr*, *infamia*, *morbi*, & *egeſtas*, denunciantur iis, qui non ut debent, ad satietatem aut honestam hilaritatem, comedunt & bibunt, sed vorando & potando inter sese dies noctesq; certant. Sed satis etiam de *tertio Emblemate*.

CLII.

Examinemus adhuc *cavilla* quibus *Adversarij* hanc nostram *ὀρθοδοξίαν* elidere ac disturbare conantur. *Excipiunt* enim 1. *Inser diædis duobus posterioribus prohiberi*, secundum quidem *Mosen*, propositum aut intentionem de rebus proximi modis iniquissimis ad nos devolvendi, secundum verò *CHRISTUM*, oblectationem & tirillationem ex conspectu rerum proximi enascentem.

CLIII.

Respondemus breviter, 1. *Natam hanc distinctionem, non in agro divinarum scripturarum*, sed in *Lirippio ἀπαντων ἡ ἀλογων ματαιολόγων*, quorum somnia minore facilitate à nobis reiciuntur, quàm ab ipsis conquiruntur. 2. *Non intentionem*, modò

modò, sed *est* obestationem ac titillationem, imò externum quoq;
actum, in quem concupiscentiæ voluntas ac consensus, intus ad
tempus latens & peccatum concipiens, tandem apertè prorumpit,
tam sub *Veteri* quàm sub *Novo* fœdere, *interdictum* plane
esse, *juxta* disertam *explicationem*, 1. *Mosis* qui *distinctis* verbis
hîc *utitur*, quorum *prius* *delectationem* in rebus jucundis, gratis,
unibus & pretiosis, unâ cum ferventi desiderio ac consensu in
rem expetitam, *posterior* *concupiscentiam*, qua gignit malos affectus
inquietudinem, dolorem, & molestiam animi, etiam si non ac
cedat consensus & externum opus, significat. 2. *Pauli*, qui
inter ipsam *concupiscentiam*, *itemq;* *obedientiam desideriorum* il
lius, inter *concupiscentiam* ἐκ περιουσίας καὶ κατ' ἐπιθυμίαν, *itemq;*
ἐκ δυνάμεως καὶ κατὰ προπαύσαν, accuratè *distinguit*. 3. *Jacobi*
qui pro evolutione sensus genuini in *nono atq;* *decimo* *Præcepto*,
meminit *concupiscentiæ* συνάβρατος καὶ πικρῆς tanquam κακῆ κό
ρα καὶ ὄρα.

CLIV.

Præterea obiciunt 2. *Præceptum de dilectione proximi à*
CHRISTO ipso *novum* dici, itaq; explicari, ut pro fratribus
animas ponamus, cujus simile in veteri Testamento demon
strari nequeat. Cui cavillo opponimus 1. Fidissimum men
tis CHRISTI *interpretem* *Iohannem* Evangelistam, qui non
modo in adductis locis *dilectionem Christi novum*, sed *alibi* etiam
vetus, imò *conjunctim vetus & novum* *Præceptum indigitat*. Unde
sequitur, prout *Lex de dilectione proximi*, propter renovatio
nem & *explicationem* CHRISTI, sub novo Testamento
Novum dicitur, sic traditum illud itidem sub V. T. fuisse, quan
do & *vetus* *Præceptum* dicatur.

CLV.

F 2

Collationem

CLIX.

Demq; 4. *Capitulum de succinctorum Decalogi brevitate & mentione exteriorum duntaxat ad unum, eò trahi neutiquam debet, ac si sub veteri Testamento externa solum, caq; crassiora prohibita scelera: Novo autem Testamento interiorum ἀπιζίων reservata interdictio fuisset.*

CLIX.

Breviores enim Decalogi lineae συνοδοχμοῦ, omnes reliquas species, correlata, partes, causas, effectus, simul virtutum, simul vitiorum, complexu suo continent: quando Lex Dei omnis iusticia, & quæ verbis expressa, & quæ κατ' ὑπόνοιαν subintelligenda, norma atq; κανὼν sit.

CLX.

Literalis verò præceptorum Decalogi sonus in agnitionem atrocitatis & enormitatis peccatorum actualium & exteriorum πρώτος καὶ κρυφίος, nos deducens, estimandus maximè est secundum explicationem postremi præcepti, in quo concupiscentia prima ac profunda perstringitur, quæ non modò externa sed & interiora simul tam rationi, quàm Ecclesie item incognita sæpè peccata gignit, adeoq; per Legem universam sese diffundit. Atq; hætenus de secundo Neophotinianorum βδελύγματι, quod directè perfectioni Legis opponere solent,

Β Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α ΙΙΙ.

AD IMPLETIONI LEGIS

oppositum,

CLXI.

Sequitur adhuc Tertium βδελύγμα, de Legis divina absoluta modis omnibus impletione, ex toto corde, & ex tota anima, &c. pro ejus dogmatis occurratone ac palliatione tales hinc in-

de ab Antagonistis sparguntur *flosculi*, quod nimirum *existimant* atq; *asserere audent*.

CLXII.

1. *Renator* in hac vita a deo perfectos esse, ut *Legi* divinae per propria sua opera *satisfacere* plenè, planeq; possint.

CLXIII.

2. *Exempla* quamplurima *Sanctorum* dari, quorum *cor coram Deo perfectum* fuerit, quiq; *Deum* extota anima dilexerint;

CLXIV.

3. *Perfectionem* hanc *Sanctorum restringi* neutiquam debere ad certam duntaxat speciem: referendam verò ad *universam Legem Moysi*, à qua ne in minimo, imò ne in ullo, declinasse eos existimant.

CLXV.

4. *Perfectionem* hanc *Sanctorum durasse* in *Davide cunctis diebus vitae suae*, præterquam in re *Vriæ Hethæi*.

CLXVI.

Sed audeant, existimentq; ambitiosi isti perfectionis vanæ deprædicatores, quicquid velint. Nos sacrarum literarum ductum secuti, ita de *primo Emblemate* statuimus, *nullum* planè *hominem* sive ille sit *renatus & justificatus*, sive non sit *regeneratus & justificatus*, *satisfacere Legi Dei in hac vita posse*.

CLXVII.

Rationes damus *duplices*, quarum 1. *alia generales*, alia verò 2. *Speciales* sunt.

CLXVIII.

Generales nominamus, quæ *indiscriminatim omnibus hominibus*, adeoq; ipsis etiam renatis *possibilitatem implendi Legem Dei adimunt*, ut sunt 1. *Strictissima exactio obedientiæ*, tam *interne*, quam *externæ*; *Legi* quidem *usitata* maximè, *hominibus autem*

tem prorsus intolerabilis, atq; latu impossibilis, eo quod nemo, qui non peccet, & nullus qui non contra singula pracepta Decalogi variè, ac multipliciter delinquat. 2. *Tenacissima concupiscentia in Cordibus hominum adhesio*, quæ in hac vita nunquam penitus exterminari potest, subindè vero etiam in externum actum prorumpit & adversus Spiritum & Legem Dei militat. 3. *denegata prorsus Legi divina justificatio & vivificatio*, quæ licet non meriti, at divini promissi ergo, obedientiam Legis subsequeretur, si perfectam integramq; Legi præstare obedientiam possemus, nunc autem soli fidei absq; operibus Legis tribuitur. 4. *Necessaria omnino ad perfectam Legis divine implementationem CHRISTI passio*, ac meritum, quæ frustranea planè essent, si homo Legi perfectè satisfaceret, salvariq; per eam posset.

CLXIX.

Speciales sigillatim concernant homines, prout vel 1. *Nondum regenerati sunt*, adeoque Legem divinam perfectè adimplere non possunt, propter defectum, partim 1. *Regenerationis*, sine qua nemo regnum Dei ingreditur, potius vero filius iræ manet, nec inavos est, ἀφ' εἰναις λογισμῶν τῶν ἐξ εἰναις, partim 2. *fidei*, sine qua Deo placere, operaq; ipsi grata, Legi vero consona, facere nemo hominum potest. 3. *Gratia Spiritus sancti*, qua licet donati credentes sunt, Legem tamen non adimplent, eoq; ipso manifestam reddunt, minùs longè impleturos Legem illos esse, qui nondum regenerati, nondum justificati sunt,

CLXX.

Vel 2. *Iam renati sunt*, adeoque Legem divinam eadem causa perfectè non adimplent, quod etiam in medio illo novæ suæ obedientiæ statu, partim 1. *Ex communi sorte transgressorum Legis eximere se non possunt*, magis autem cum sanctis omnibus peccatores se esse fateri coguntur, partim 2. *polluta & sempi-plena*

biup

opera

opera prestant, quæ ad purissimam & perfectissimam DE I Legem collata, vix quasi pannus menstruatus asstantur, cum tamen aliàs pro communi reatorum ad correlata affectione, obedientia cum mandato, ipsisq; ἐπιτακτοῖς inter sese, ἀναλογίαν quandam intercedere necessum; partim 3. gratis & ex dono Dei, per & propter CHRISTUM reconciliati, mundi & sancti facti sunt, paritate imputata & sanctitate inchoata, non iustitia consummata, neq; viribus integris, partim 4. mixtura gratiæ divinæ, & operum humanorum in Legi adimpletione adjuvat, attestante etiam CHRISTO, qui ait, novum pannitrudis assummentum absq; certissimo peioris rupturæ metu, detrita, veteriq; vestiti assui non posse.

CLXXI.

De secundo Emblemate Aphorismus hic, sacra instar anchoræ tenendus firmissimè est, Encomium perfectionis, sinceritatis & integritatis in scripturis sacris fidelibus attributum, accipi quidem diversimodè, nullibi autem ἀπλῶς, ὀλιγῶς, νομαῶς, & juxta Neo-Phocinianorum sensum, ut perfectam obedientiam, consummatamq; numeris omnibus, ac cui nihil planè desit, Legi ad impletionem ubi homini ascribat.

CLXXII.

Sanctissimos enim quosq; homines peccati reos adhuc esse, itemq; remissionem peccatorum Deo cotidie petere, & cum lacrymis acerbissimis corruptionem carnis suæ deplorare oportere, ex iis, quæ adducta modo fuerunt, manifestum satis evadit.

CLXXIII.

Quoties autem sacra lieta de perfectione, sinceritate & integritate fidelium loquuntur, sit hoc, vel I. Λαγυσδιῶς, ita, ut digitus intendatur ad perfectionem a CHRISTO imputatam & donatam, cujus respectu ex obedientia & iustitia CHRISTI, Legem perfectissimè impleveritis, ipsi quoq; perfectissimam omnium mandatorum Dei adimpletionem possident, & quicquid

quid adhuc imperfectionis, ac sordium propriarum adhæret, CHRISTI merito ac innocentia tegunt, ut in ipso perfectis habeantur, acceptentur.

CLXXIV.

2. Μερικῶς ita ut iudicetur perfectio inchoationis, studii, bonæ conscientia, aut certi alicujus facti, quæ licet criminibus damnabilibus careat, atq; externam locomotivam, auxilio Spiritus sancti usquequaque regere diligentissimè studeat, absoluta interim omni ex parte nondum est, & tamen Deo placet, quod persona jam in Dei gratia est, Legi divinæ libenter ac lubenter obedit, & peccata venialia non negligit mundare oratione cotidiana, Dimitte nobis debita nostra, ut Augustinus loquitur.

CLXXV.

3. Πληθυντικῶς, ita ut indicetur, πρώτως quidem justitia fidei, quæ obedientia CHRISTI perfectissima in nobis, non in hæsiōne, sed imputatione perfectissima est, δεύτερως verò, καὶ ἐποιδῶς, justitia novæ obedientia, quæ per in hæsiōnem, non imputationem in nobis est, ac imperfecta existit, nulla sanè DEI, cujus illa opus, sed carnis nostra corrupta, quæ adversus Spiritum concupiscit, vitio, ceu D. Lutherus ex ἐμφάσει voculæ Thamim colligit.

CLXXVI.

4. Νθετικῶς, ita ut piis injungatur ac demandetur perfectio, seposita interim questione utrum, id quod præceptum in corpore mortis hujus implere & obtinere queant, cujus loco operam adhibere debent, quo perfectio istiusmodi in hac vita inchoetur, in altera verò consummetur.

CLXXVII.

5. Συγγετικῶς, & in eoblatione ad impios Idololatrias, atq; hypocritas, à quibus ut discernantur pii, bonæ student conscientia, veramq; promoventes religionem, ac Dei Ecclesiam, à notariis cadent sibi sceleribus cum maximè in scriptura perfecta fundati ac

G

confir.

confirmati sint, & proinde normam ac viam aspirandi & perveniendi ad consummatam perfectionem noverint, qua cognitione, ceteri desituuntur.

CLXXXIX.

6. Τελικὸς ita ut finis monstretur, qui hic quidem exoptatur sedulo & in toto curriculo vitae intenditur unice, at in vita demum secutura obtinebitur, cum jam cursus noster consummatus & sublato τὸ ἐν μέγας, τὸ τέλειον advenerit.

CLXXXIX.

Horum igitur respectum nunc singulorum nunc plurimorum gratia, dicitur de Noacho, Abrahamo, Davide, Iobo, Iosia, Zacharia, & aliis, quod fuerint perfecti, iusti & integri quod Deum time- rint ex toto corde, quod ex bono thesauro cordis protulerint bona opera, quodq; non simulatam, non hypocriticam, sed veram solidamq; dilectionem, tam erga inimicos, quam erga amicos, exercuerint, ut ut etiam non omni ex parte, nec omnibus peccatis caruerint, multo minus undiq; perfecti extiterint.

CLXXXI.

Ostendit id ipsum tertii quoq; Emblematis enodatio, hoc cuncto Antagonistas ex ordine ὀρθόδοξων excuneatos plenissime reddens. Quodcunq; dogma 1. aperte falsum. 2. ipsi textui probationum suarum contrarium: & 3. toti historia Biblica & Ecclesiastica directe oppositum, illud in Ecclesiis orthodoxis recipi nullatenus, reiici autem penitus debet, sed tale est dogma de perfectione sanctorum ad universam Moysis Legem, non certam duntaxat speciem referenda Ergo.

CLXXXI.

Falsitas patet ex iis, quæ paulo antè de imperfecta hominum singulorum erga Legem Dei obedientia, tam γαικὸς quam αἰδικὸς adducta fuerunt.

CLXXXII.

Contrarietatem verò manifestant ipsa exempla probationis
loco

loco ab Adversariis allegata, in quibus & ἡγεμνα & σωεχη & ἐπόμνηα voculam καθολικὴν (omnis Lex, omnia mandata) ad certam divini cultus speciem, nimirum zelam αὐτοτονειτου, vel 1. repurgandi sacra à correptelis Idololatrarum, vel 2. promovendi verum Dei cultum, vel 3. acceptandi & perficiendi quæ dicta ac iussa fuerant, resfringunt, rursuq; è dimetro de tota Legi agi minimè, solenni forma attestantur.

CLXXXIII.

Vin' ocularem demonstrationem? Ecce! Producimus 1. Noachum qui ut docent 1. τὰ ἡγεμνα, propter carnalem imaginem & similitudinem Adamicam, gratiam Dei promereri quidem non potuit, abq; tamen suo merito, Legisq; omnimoda adimpleritione invenit. Ac praterea, ut 2. τὰ σωεχη innuunt, eodem modo, quo erat justus, perfectus fuit perfectione scilicet secundum fidem non secundum Legem, pariter atq; justitie vox de Noacho usurpata in scriptura N. T. non ad Legalem, sed ad imputatam fidei iustitiam, palam refertur. Quoad verò 3. τὰ ἐπόμνηα, rursus dicitur Noach perfectus neutiquam sanè vel ἀπλως, vel respectu totius Legis, verum κατὰ τι & respectu φιλίας αὐτοῦ, quæ tempore originalis mundi, corrupta planè erat.

CLXXXIV.

Producimus 2. Iosiam, de quo liquet 1. ex ἡγεμνοις, quòd perfectus fuerit, quoad peculiarem tantum aliquam Legis obedientiam, nimirum zelum flagrantissimum deiciendi Idololatram & verum restaurandi cultum, non quoad exactissimam τελειότητα, quam Lex efflagitare solet 2. ex σωεζελογημοις quod peculiarem illam obedientiam seu reformationem in universo regno instituerit, juxta omnem Legem Moysi, formaliter quidem, & si de canone quaestio sit, non finaliter & si queratur περὶ τῶν πληρωματων, quo respectu etiam sanctissimo huic operi, quippiam imperfectionis adhæsit, prout aliàs hominum actiones ad ἀληθὴν justam nunquam accedunt. 3. ex ἐπομνηοις; quòd Regi

G 2

Aegyptio

Aegyptio bellam non necessarium inferendo contra Regem Dei deliquerit, adeoq; lapsus, nec perfectus omni ex parte fuerit.

CLXXXV.

Producimus 3. & *Zachariam quem Lucas versatum memorat* ἐν πάσαις ἐντολαῖς, καὶ δικαιώμασι κυρίου αὐμπίως, ita videlicet, ut ceudocent, 1. τὰ ἡγέρθη *homo tamen fuerit*, cuius genus, functio, & vita describi potuerit, quiq; (cūm omnis homo mendax & in multis cotidie labatur) ipse simul *in aliquibus impegerit*, nec omnimodam perfectionem attigerit. 2. τὰ σωεζομένη, *versatus fuerit in omnibus*. 1. ἐντολαῖς cuiusmodi præcepta Moralia sunt. 2. δικαιώμασι, cuiusmodi sunt ceremonialia, factiq; ritus. 3. *materialiter & κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀσθῶτω non totaliter nec absolute*. 4. ἀμέμπως, *coram videlicet hominibus*, non planè coram DEO. 3. τὰ ἐπόρθη *in medio illo curriculo vite ἀμέμπως καὶ τελείως incredulus fuerit*, & pluris secundas causas, quàm Dei omnipotentiam fecerit.

CLXXXVI.

Vbi ergo impletio? Vbi Legis impletio? Vbi omnis Legis impletio? Vbi perfecta Legis impletio? Φάσκοντες εἶναι τέλει ἐμωσθήσαν.

CLXXXVII.

Probari id quoque ex *Biblica & Ecclesiastica historia* posset quàm facillimè, ubi ne unicum quidè m hominis verè sancti, & à Spiritu sancto Canonizati exemplum datur, qui non subindè agnoverit, deploraverit, ac detestatus fuerit propriam suam immundiciem, pravitatem, & imperfectionem: Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est, communis sanctorum vox habet, secundum Iohannem & Augustinum. Verùm contrahenda hic vela sunt.

CLXXXIIIX.

Succedit enim tandem *quartum Emblemata, de singulari Davide per*

de per totam vitam, excepto unico casu, perfectione cui opponi debet 1. Textus *αυαδφα*. 2. Davidæ confessio propria. 3. Demonstratio historica.

CLXXXIX.

1. Textus *αυαδφα* tria monet. 1. Perfectionem Davidæ non fuisse singularem, sed talem, quæ quidem Abiæ, filio Roboami, competat minimè, Afiæ verò, filio Abiæ, assignari & possit, & debeat, licet ille ipse *αυαδφα* neutiquam fuerit.

CXC.

2. Eandem non fuisse universalem sed specialem, certi videlicet duntaxat cultus & zeli *αυαδφα* promovendi & repurgandi religionem à cultibus idololatricis, pariter atq; perfectio cordis Afiæ in eo solum consistebat, quod serio studebat Dei gloriæ & religionem illibatam pro captu, atq; viribus, promotam maximè cupiebat.

CXCI.

3. Exceptionem Davidæ non esse absolutam, quæ ipsæ, excepto negotio Vriæ, per totum vitæ curriculum nunquam à præceptis Domini declinavit, sed restrictam ad certum peccatorum genus, ipsum nimirum peccatum contumaciæ, quo David semet tantum per vitæ, nempe in negotio Vriæ, destinata opera, cum quadam præmeditatione scienter, volenter, contumaciter & pertinaciter à Lege Dei sese avertit, nec prius quam per Nathanaum revocaretur, pœnitentiam egit, prout *ευφρανον* Sar contumax, rebellis aut perversus fuit, hoc loco usurpatum indicat, non peccatum ignorantia, quod Hebræis *Schagag* dicitur & simul ex infirmitate aliqua inconsideranter, ignoranter committitur, simul Davidi, non minus atq; omnibus aliis hominibus, ab infantia prima ad extremum usq; halitum vitæ adhaesit, simul persona respectu, quæ in gratia apud DEUM erat, propter CHRISTUM & ejusdem velamento tectum, non imputatum fuit.

CXCII.

G 3

Confessionis

Confessionis Davidicæ locum explere sufficienter potest, partim Ps. 32. ubi beati (ad quorum censum ipse quoq; David pertinebat) definiuntur illi, non qui planè iniquitates, & peccata nulla habent, sed quorum iniquitates remissa & peccata tecta sunt, partim Ps. 51. ubi Psalmista usq; adeo reum se scelerum palam fatetur, ut non in adulterio demum, atq; homicidio, divina se violasse mandata, sed peccatum ab ultimo infantie principio, dum adhuc intra alvum maternam formaretur, atque aleretur, una cum ipsa caloris nativi transfusione, attraxisse queratur.

CXCIII.

*Demonstrationem verò historicam suppeditat vita Davidicæ curriculum, ubi præter & ultra negocium Vriæ, nunc polygama, nunc simulata infania, nunc propositum sæviendi in familiam Nabalis, nunc sententia contra Miphibosethum injustè lata, nunc confidentia in multitudine populi, nunc arrogans populi numeratio, & similia verbo Dei *Δεσπότης* contraria occurrunt, & quamvis tam gravia peccata, atque negocium Vriæ, non fuerunt, Davidem tamen toti Legi Dei perfectè minus obedivisse, meridiano sole clarius ostendunt.*

CXCIV.

Evanescit igitur plane prima Neo-Photinianorum objectio de Paulo atq; Sanctis aliis sub sua quidem persona, sed non ut de sese, verùm ut de homine nondum renato, loquentibus, quoties in se ipsos sese agnoscunt, suamq; deplorant imperfectionem.

CXCV.

Manifestum enim ex textu Roman. 7. c. est, agere Apostolum
1. *de sese*, tanquam *prima persona*, non de alio, ceu persona tertia. 2. *de presenti statu* sub gratia 3. & regeneratione, non præterito, de Lege, & in Pharisaismo. 3. *de homine* istiusmodi, *cujus approbatione Legi Dei sua constet perfectio*, & qui velit bonum, oderit malum. 4. *de oblectatione in Spirituali legis*

legis obedientia, tanquam re bona & laudabili. 5. de *distinctione* principis agendi in renatis, voluntate nimirum carnis atq; spiritus, quarum hæc, secundum renovationis beneficium, qua bona, honesta, & recta sunt, expetat, illa verò secundum corruptionis vitium, ad mala quævis impellatur. 6. de *inhabitatione peccati*, & perpetua ejus malitia, reluctante Spiritui sancto, qui in renatis habitat, & impediente bonum propositum. 7. de *captivitate sub lege peccati*, quæ est, *ἡν ἡμεῖς πούνηται* non *σωηδομεθων*. 8. de *infelicitate & miseria*, qua ipsemet Apostolus in corpore mortis, seu mortali hærebat, & liberationem ex hoc peccatorum ergastulo desiderabat. 9. de *vero liberatore Christo Iesu*, cujus mentione, Apostolus se erigit, ac Deo pro redemptionis beneficio, simul verbis, simul obediencie subiectione, gratias agit, quas utique *noctas* omnes ac singulas Apostolo ut renato quidem, sed ut nondum *τελειος*, aut in solidum renato, competere, evidentiùs ex ipso verborum tenore atq; sono est, quàm ut probatione ulla indigeat, ul-
lave negari ratione queat.

CXCVI.

De sanctis vero ceteris testatur Propheta Regius, illos omnes, non tantum pro proximi sed insuper ac præcipuè pro suorummet peccatorum remissione, ad Dominum in tempore oportuno oraturos esse; pariter atque Christus ipsos itidem Apostolos, qui certe renati erant, orare cotidie jubet; *Dimitte nobis debita nostra*.

CXCVII.

Eodem modo frivola maximè secunda est *Objeccio*, Renatos ea de causa, non amplius sub Lege esse, quod ad obedientiam Legi præstandam obligati minime; jam pridem autem debitam Legi obedientiam exolverint.

CXCIX.

Diversum sane *Objeccio*; ipsa indicat, quæ neq; obedientie alicujus propria, neq; immunitatis omnimode nota est, potius vero respectum triplicem

triplicem complexu suo continet, quorum 1. *δυναμὸς*, dum CHR I S T U S pro nobis maledictum factus, à poena, seu maledictione Legis nos redemit. 2. *δογματικὸς*, dum voce Evangelii de CHR I S T O, qui solus perfectè Legem nostro loco implevit, talis nobis consequendæ salutis via monstratur, quæ non in propria, omnibusq; numeris perfectâ obedientia, sed in CHR I S T O ipso fundatur, cui per fidem inserimur, perq; obedientiam ac justitiam illius nobis imputatam, justificamur. 3. *ἡγεμονικὸς*, dum in renatis, sublato tædio, obedientia in se imperfecta manens, adeoq; neminem coram D E O justificans spontanea tamen est, profecta ex hilari ac libero corde, statuente firmiter, se in gratia apud D E U M esse.

CXCIX.

Ad tertiam autem *Objectionem*, Propterea nempe *ascribendam renatis perfectam Legis impletionem esse, quia illi ipsi passim monentur, ut sint perfecti*, atq; hinc inde tam de sua, quam de aliorum *gloriarî perfectione solent*, Respondemus breviter committit istiusmodi paludamento *quadruplicem ἐπεζητημάτων σύγχυσιν.*

CC.

Siquidem 1. *Vox perfectionis hîc non de simplici totali, aut legali, sed de partiali, inchoata & Evangelica perfectione sumitur, cui quidem in sese multum adhuc deest, in collatione vero ad ceteros infideles populos, aliqua perfectionis laus competit, atque per imputationem perfectionis Christi, adherentes infirmitates & imperfectiones non nocent.*

CCI.

2. *Formula ipsa orationis est ἀεγρεπτικὴ ἢ ἀεγσατικὴ à qua ad perfectam obsequendi facultatem, adque obedientia consummata ἀφελαιῶσιν κατηγορηθῆναι, nulla firma necitur consequentia.*

CCII.

3. *Finis hujusmodi commonitionum ille est, non quod hominibus perfectio talis in hac vita contingere possit, sed ut ita exci-*
tati

tati, eandem in his terris inchoent, in vita autem secutura perficiant.

CCIII.

4. *Gloriatio sanctorum de perfectione, nititur, non omnimodâ Legi adimpletione; verùm vel 1. gratuita plenissima perfectionis Christi imputatione quâ ipse, cum omni suâ obedientiâ ac justiciâ donatus est credentibus; vel 2. propria obedientiâ novæ inchoatione, quæ imperfecta in se licet sit, vera tamen, ac solida, non simulata, nec hypocritica est, Deo j. placet, eò quod personæ, quæ istam præstant obedientiam, acceptæ Deo, atq; in gratiâ sunt.*

CCIV.

Quarta & postrema objectio præten dit quidem vindicias justicie Dei, quam constare non posse, si regenerati viribus propriis divinam Legem in hac vita implere perfectè nequeant, ex eo Antagonistæ arguunt, quòd sic Deus impossibilia præcepisse consecrarium proximum appareat.

CCV.

At si tempora & subjecta distinguantur, ἐν τῶν ἀδυνάτων Legi observatio amplius non erit, quantumvis illa in hac vita numeris omnibus perfecta integraq; minimè existat.

CCVI.

Nam secundum Tempus, 1. Præteritum, potuissent ac debuissent homines singuli (quippè in Protoplastis facultate implendi Legem donati) Legem perfectè implere, & in statu innocentie persistere; 2. Præsens, sunt quidem renatis omnia possibilia, etiam perfecta Legi impletio, non ex viribus propriis, ac impletione consummatissima, sed quia Christus Legem perfectè implevit, suamq; perfectam impletionem credentibus imputat, ut sic ex gratia perfectissimam omnium mandatorum impletionem habeant; 3. Futurum, poterunt beati in altera vita Legi perfectam obedientiam exhibere, licet eius ministerium tunc planè pleneque cessaturum sit.

CCVII.

H

Quoad

Quoad subjecta distinguendum hic itidem inter: 1. Non-Renatos, quibus utiq; Lex, non suo vitio, nec ulla Dei culpa, verum partim propter Lapsum Adæ, partim propter negligentiam ac corruptionem propriam, impossibilis est; atq; insuper inter 2. Renatos, quibus Lex possibilis est, nunc quidem 1. per λογισμὸν meriti Christi, & perfectissimæ ejus obedientiæ; nunc verò 2. per ἀπαρχὰς propriae obedientiæ, quæ donum S.S. sunt, & in hac imbecillitate ἐν ἔργῳ usq; ad gradum aliquem bonæ conscientiæ, atq; ἐν ἰσχυρίῳ καὶ ἀμείπτῳ δικαιοσύνης, assurgunt, secundum quem Renati imperfecta quidem perfectione propria, sed perfectissima perfectione Christi, perfecti nominantur, ut antè etiam dictum.

CCVIII.

Concludimus jam primam sectionem αἰανὲ Φαλακῶδῶς ita statuentes, Neo-Photinianorum de Lege divina μᾶλωσοφία, simul 1. obscæna, & sputo lutoq; digna exclusisse βδελύγματᾶ, simul 2. per sacrarum scripturarum expugnari sufficientissimè posse θεμέλια; simul 3. vana & inania pro palliandis blasphemiiis effingere & quærere κρησφύετᾶ. Unde eam abesse, & abesse quidem quàm longissimè à pomeriis Ecclesiæ, pii omnes μίᾶ ψυχῇ καὶ μίᾳ καρδίᾳ, jubere debent.

SECTIO SECVNDA.

Proponens

βδελύγματᾶ. NEO-PHOTINIANORVM
DE PECCATO.

CCIX.

Transcramus porrò ad alteram παραγωγείας nostræ Anti-Photiniane sectionem, quæ agit de contrario Legis, ipso videlicet peccato, ubi & 1. τὸ ὄτι Originalis depravationis abnegatur; & 2. distinctio inter levia atq; atrocia peccata, modis variis corrupitur, inq; sensum detestandum planè trahitur.

B A E

ΒΔΕΛΥΓΜΑ I. nim.

ORIGINALIS PECCATI

abnegatio.

CCX.

Quod primò attinet *Abnegationem peccati originalis*, propugnatur ea à *Neo-Photinianis* sequentibus hypothefibus, dum absq; rubore ac pudore scribunt.

CCXI.

1. *Peccatum originale fabulam esse Monachorum*, natam ex pravo intellectu scripturæ, & excogitatam, ad defendendam pædoBaptismi superstitionem.

CCXII.

2. *Oppositum peccati Originalis, Imaginem DEI in homine, nunquam fuisse amissam*, nunquam corruptam, ne quidem per peccatum Adami, multò minus per peccata posterorum.

CCXIII.

3. *Imaginem Dei explicandam, non de sanctitate, & justiciâ, neq; etiam de immortalitate, sed præcipuè de illo dominio, quod homini erat in creaturas reliquas, & de ratione intellectus in homine, quæ sibi subjectis præesse potest.*

CCXIII.

Esse verò *Originale peccatum*, non fabulam Monachorum, sed *totalem naturæ humanæ corruptionem, spontaneâ Protoplastorum inobedientiâ primitivis contractam, & postmodum, per generationem carnalem, in liberos secundum naturæ ordinem transmissam*, contra *υπερβα* Primi Emblematis, fundamenta isthæ comprobant; 1. expressa scripturarum testificatio; 2. diserta originis, amplitudinis, & propagationis descriptio; 3. proluxa effectuum nocentissimorum enumeratio. 4. necessaria carnalis generationis per *παλιγγενεσι* beneficiæ permutatio; 5. Cotidiana, & palpabilis naturæ totius exorbitatio.

H 2

Testi-

CCXV.

1. *Testimonia scripturae* sunt, ex Testamento I. Veteri, Gen. 5, 1. c. 6, 5. c. 8, 21. Job. 14. 4. Pl. 51, 7. Jer. 17, 9. 2. Novo, Joh. 3, 6. Rom. 5, 12. 19. c. 7. 17. c. 8. 6. 1. Cor. 2. 14. c. 15. 22. Gal. 5. 17. Eph. 2. 3.

CCXVI.

2. *Descriptio hujus vitii* habetur, ratione 1. *Originis*, Gen. 3. à v. 1. Rom. 5. 12. Sap. 2. 24. 2. *amplitudinis*, Rom. 3. 10. 12. c. 5. 12. 3. *propagationis*, Gen. 5, 3. c. 8. 21. Pl. 51. 7. Joh. 3, 6. Eph. 2. 3.

CCXVII.

3. *Effectus nocentissimi* recensentur isto ordine, ut nobis 1. ob oculos ponatur *interior mentis cæcitas*, voluntatis averfio, & cordis ac interiorum virium ἀπειρία, seu inobedientia; quam 2. comitantur *peccata Actualia*, ex venenata ista radice, ceu rami pestilentissimi, enata; unâ cum 3. *societate inter Spiritus tenebrarum*; atq; 4. omnis generis *calamitatibus*, irâ Dei, morbis & morte temporali, ac aternâ, nisi regeneratio interveniat.

CCXIX.

Non autem posse 4. *labem hanc*, malorum tot ac tantorum feracem, elui alio modo, quàm per ἀνακαίνωσως ἢ παλιγενείαι mysterium, illud & Christus docet, & πλεονάζον μέγιστον peccati originalis, quod Antagonistæ quibuscunque possunt modis elevant, exaggerat intensissimè.

CCXIX.

Et s. si natura Neo-Photinianorum ad eò púra atque immunis planè ab Originali labe est, prout ipsi met fingunt; Vnde, quædò, etiam inter illos *propensio ad noxia*, & sibi inimica? Vnde *morbi, mors temporalis*, atq; *calamitates variæ*? Vnde *infantulorum afflictiones gravissimæ*, & sæpè inopinus obitus? Vnde *morbi hereditarii*, & affectus depravati, adhærescentes nonnullis per totum vitæ curriculum?

CCXX.

Causa

Causa certè dari alia hac in parte nequit, nisi quam, præter adducta superius scripturæ fundamenta, ex natura experientia, *Ethnici* saniores agnoverunt, quorum *κορυφαίοι* longè ante exortam in Ecclesia *Pelagianorum*, ac *πελαγיאνοζώνων Photinianorum* hæresin scripserunt; Homines suâ naturâ malos esse, & à naturâ noverca in lucem edi, corpore nudo, fragili, ac infirmo, animo ad molestias anxio, ad libidines proclivi, in quo divinus ignis obrutus, & ingenium; & mores.

CCXXI.

Sic quoad *Emblema alterum*, quo *imago Dei* in homine post lapsum Adami, neq. in *Protoplastis*, neq. in *posteris*, amissa, corruptave, dicitur, responderi potest commodissimè, partim 1. per *distinctionem*; partim 2. per *negationem*.

CCXXII.

Quia enim *Imago Dei* in homine, *πρωτως*, & *υψιως absoluta*, numeris omnibus virium quarumcunque, tam animæ, quam corporis *integritas*, ac *conformitas cum Deo δεχάρτω* est, quâ in mente fulsit perfecta lux agnitionis & sapientiæ divinæ; in voluntate summa Legis DEI approbatio, delectatio, desiderium, & obedientia; in cæteris deniq. facultatibus animæ, membrisq. corporis, exacta rectitudo, sine omni exorbitatione, ac metu morborum, & mortis; *επιμετως* verò aut *διδέρως*, ornamentum quoddam extrinsecum respicit, nimirum, dominium in cætera animantia terræ ac maris, quo primus homo itidem conditoris sui conditionem modo quodam repræsentabat: Hinc jam post lapsum distinguendum accuratè est, inter *ἀπομάτω* huiuscemodi, simul 1. reliquias & *αιαλογίαν* generalem; simul 2. rem ipsam, & determinationem *Specialem*.

CCXXIII.

Quoad reliquias & generalem *αιαλογίαν*, fatemur equidem, *imaginem DEI* in homine neutiquam amissam planè, immutatam verò modis innumeris, per lapsum Adami esse, ita ut hodie con-

ditionis prioris exigua solummodo vestigia, ceu rudera splendidissimi ædificii, supersint, & appareant, quorum ratione, 1. anima hominis quædam duntaxat *Divina*, ipsamq; veluti umbram SS. Triados, adhuc repræsentat; 2. *tenuis* quædam *noticias de Deo*, ac *discrimine bonestorum atq; turpium*, ex naturæ lumine reliquas habet; & 3. *qualecunq; imperium* in animantia cætera exercet.

CCXXIV.

Quoad rem ipsam, & specialem, seu *anp̄c̄es̄æ* determinationem, cum scriptura dicimus, *per peccatum Protoplastorum amissam penitus Imaginem DEI* esse, tam respectu *materialis*, quod partem potissimam; quàm respectu *formalis*, quod ex toto, corruptum, depravatamq; est; adeò ut nunc homo ex justo & sancto, injustus atq; impius, ex sano, atq; divite, æger, atq; pauperimus, ex Filio DEI hostis, ex hærede extorris, ex confortate status beatissimi reus damnationis æternæ, factus sit, exutusq; imagine cœlestis, effigiem terrestri, Adami, seu, ut Lutherus loquitur, larvam Diaboli inducit.

CCXXV.

Vnde simul nostra inclarescit *Negatio*, quâ adductam ab *Adversariis* de integritate imaginis divinæ in homine opinionem, veram esse propterea *haud concedimus*; quia in hujuscemodi quæstione, non tam ad reliquias, & generalem harmoniam, quàm ad ipsam formam, ac naturam rei, quæ & esse, & definitionem suppeditat, respiciendum est.

CCXXVI.

Hoc respectu amissam penitus peccato Protoplastorum imaginem DEI in homine, toties confirmat Spiritus Sanctus, quoties in scripturis loquitur, vel 1. de peccato originis, quod amissionem primæve integritatis subsecutum, inq; locum imaginis divinæ successit; vel 2. de *Renovatione*, aut *novâ creatione*, quâ per Spiritum Sanctum, ministerio Verbi & Sacramentorum, in hac vita ad imaginem primi hominis, prout secundum

dūm DEUM creatus erat, reparamur & transmutamur; &
3. de collatione hominis, qualiter jam secundum naturæ ordinem, ad
hanc vitam nascitur, cum eo, qui immediata DEI operatione in
creatione primâ conditus fuit, vel de Θεωήματι hominis non renati ad-
versus DEUM militante, cujusmodi figmentū in corde homi-
nis primi non fuit; vel 5. de homine non renato, iræ DEI, &
mortis æternæ reo, subjectoq; morti corporis, nec non mor-
bis & calamitatibus infinitis, à quibus primus homo, si in con-
creatâ imagine DEI perstitisset, immunis planè fuisset.

CCXXVII.

Quod si enim *Natura humana* per lapsum Protoplastorum,
1. horrendum in modum depravata; 2. nova indiget creatione;
cū 3. illius status diversus maximè à conditione primi hominis;
4. Cui κατὰ πᾶσι θεοῖς ἐν πᾶσι reluctatur; 5. adeoq; iræ DEI, calami-
tatibus. & morti obnoxia est; utiq; amissam jam in homini-
bus singulis imaginem DEI fatendum erit. Sed prius modò
probatum. Ergò posterius negari ulterius haud debet.

CCXXVIII.

Potest hinc dijudicatio peti *Emblematis Terij*, quò partim,
1. sanctitatis, justiciæ, & immortalitatis privilegium *natura Imaginis*
DEI detrahatur; partim 2. Imago DEI ad solum dominatum homi-
nis super omnes terrestres creaturas alligatur.

CCXXIX.

Illud pugnat apertè cum 1. *explicatione* ex verbo Dei superi-
ùs allegatâ; 2. *determinatione* à Paulo propositâ, quæ & inpr-
mis justiciam ac sanctitatem veritatis, hoc est, sanctitatem
veram urget; 3. *perfectiōne Imaginis*, aut *representationis*, quæ, si
homo in statu innocentix reverâ, atq; actu mortalis fuisset,
immortalitatem DEI minimè expressisset; 4. *comminatione*
mortis, quæ tanquam pœna, ac stipendium peccati, homini
primo denunciata fuit, exindeq; aliqua naturæ incorruptæ
conditio esse nequit; 5. περὸ φλογὸς διὰ τὸν, quâ anima Ada-
mi,

mi, quamdiu DEO subijciebatur, interiùs prædita, & quoad omnes facultates inferiores, per usum ligni vitæ, ita corroborata erat, ut, ἀνευ κακότητος Φερύκῆς, corpus suum sanum servare & contra DEI judicium, ipsiusq; naturæ maledictionem, incolome conservare potuisset.

CCXXX.

Hoc verò pugnat itidem, cum 1. datâ priùs distinctione, inter conditionem Imaginis divinæ primam, ac principalem, & deinde secundanam, vel minùs principalem, 2. allegatis modò testimoniis, quæ dominij in creaturas, tanquam ornamentis minùs principalis, nihil meminerunt, de solâ autem justiciâ & sanctitate, tanquam dotibus principalioribus, verba faciunt; 3. communi inter Photinianos experientia, quibus, cùm imaginem DEI nunquam amississe se blaterent, vix tamen exigua vestigia dominii in plurima animantia supersunt, quæq; Adamus ante lapsum solo nutu regere poterat, illa hodie excusso sapiùs jugo, & non nisi vel vi, vel arte adducta, suum facere officium deprehendimus; 4. natura ac conditione futuræ celestis vitæ, in quâ Imago divina in homine τελείως καὶ ὁλοκληρῶς instaurabitur, dominio verò in creaturas terrestres & irracionales locus nullus dabitur, nisi hæc item ἀφραγία, καὶ ἀθανασία tribuenda sit, quod absolum nimis, & ἄλογον prorsus foret.

CCXXXI.

Sed contemlemur jam Adversariorum exceptiones, ex quibus hæc duc pro Emblematis primi palliatione adducuntur; 1. In testimonio Geneleos, esse sermonem, de liberâ, & regnante adultorum, & non regeneratorum iniquitate, partim externâ, partim internâ. 2. Etsi in omnibus fermè hominibus valdè magnâ concupiscentia, & inclinatio ad peccandum, non tamen corruptam naturam humanam propter primi hominis peccatum, sed quòd homines seipsos per sua propria peccata, & maliciâ vitarunt, istamq; corruptionem postea in liberos suos per vim seminis hereditariò propagant.

Falsam

CCXXXII.

Falsam autem esse Exceptionem; 1. Evincunt ipsa verborum testimonij Geneseos pondera, quæ hoc loco saltem numerabimus. Siquidem Moses, non tantum 1. πηλοπικῶς Cainitarum, ceu non regeneratorum, & adulatorum, scelera notat, inquit, Multa est malitia hominis; verum quoq; 2. ἐνικῶς peculiare quoddam taxat malum; quo 3. εἰδικῶς, cor hominis infectum & corruptum innuitur - idē; 4. δλικῶς, quoad item mentem, atque cogitationes singulas, non solum appetitum, & vires inferiores; ac præterea 5. ἐκκλησικῶς, ut non in aliquibus exorbitet, in pluribus ad optima deprecetur, sed tantum atq; unice malum sit; etiam 6. ἀτόμως, omni die ac tempore, ita quidem, ut ne momentum dari queat ullum, quo cor hominis malo isto careat; tandemque 7. ἀδιακρίτως, ratione tam adulatorum, & infantulorum, quorum corculum, etiam cum nondum in lucem editi, veneno hoc peccati infectum est; quam non renatorum & renatorum, quorum hi peculiariter repetitione querelæ divinæ post diluvium norantur, cum tunc solus Noachus justus, ejusq; familia, superstes adhuc esset.

CCXXXIII.

2. Probant ἀπὸ τῆς ἀπειράτου, quibus illa ubertim scatet. Nam 1. non fermè, sed verè in omnibus hominibus magna valdè ad peccandum concupiscentia; 2. Non nostrâ demum propriâ, & Actuali transgressione, adeoq; μιμήσει, sed τῆς φύσεως, esse nos filios iræ, pariter ut sunt & ceteri, ab Adamo, qui liberos ad imaginem suam genuit, nati, testis scriptura, θεόπνευστος est, quantumvis diversum Neo-Photiniani statuunt; 3. Nec ex creatione, ceu causâ extrinsecâ, nec ex imitatione ceu culpâ propriâ, sed ex propagatione primâ, & à protoplastis promanante, illam, quam temporibus hisce in liberos suos, per vim seminis, parentes hæreditariò diffundunt, corruptionem, testis Iobus, testis David, testis Moses, testis Paulus est; testes utiq; fide digni magis, quam Neo-Photiniani, cum omnibus suis

fuis complicitibus ; 4. *Nec Adamus, neque sanctus ullus*, à primo ad postremum usq; præsentis seculi, *immunis à peccato* fuit ; Ergò nullus aliam vim feminis habuit, præter eam, quâ corruptio & malicia hæreditariò in liberos propagantur.

CCXXXIV.

Sic ad *ἡμετέρας*, quæ pro alterius *Emblematis* defensione connectuntur, nim. 1. *Hominem, etiam post lapsum, perhiberi conditum ad imaginem DEI*, ejusque gratiâ præcepisse *DEVM* severissime, *homicidia ut vindicentur*, ne, quæ in homine superest imago DEI, perdatur, vel corrumpatur : 2. *Maritos* exclamari à Paulo, quòd hodieque sint *DEI imago*, & gloria, quemadmodum mulier imago & gloria viri est : 3. *Hominem etiam post lapsum perfectè justum esse*, de quo paulò antè satis ; responderi debet, esse in

CCXXXV.

1. *Ἀγνοίας ἐλέγχος*, eò quòd adductus *Moyſis locus agit, non de consummatâ Imaginis divine* in hominibus lapsis *perfectiōne* ; sed 1. *de primâ hominis primâ creatione*, cuius beneficio ita conditus Adamus erat, ut in ipſo, tanquam communi humani generis stipite, Imago DEI transfundenda in omnes posteros, perfectè exprimeretur, atque exhiberetur : 2. *de intentione ac fine creationis*, cuius respectu *humanum genus cœlestia* divinâ *conservatur & propagatur*, ut in illo *Imago DEI*, transgressiōne protoplastorum *perdita, interveniente λύτρω* CHRISTI, *per ἀναλύσεισιν* seu *ἀνακαίνωσιν* reparetur & *restauretur* ; 3. *de reliquiis imaginis divine* in homine, quarû administrâ ope homo, qui in salutis negotio parare sibi ne minimum potest, qualemcunq; adhuc in *mente, noticiam de DEO*, ac discrimine honestorum & turpium ; in *volute*, libertatem regendi externam *Locomotivam* ; in *corde*, harmoniam affectuum cum *Lege divine*, reliquam habet, sibi que à cæde proximi temperare potest ; quippè qui & inter animantia reliqua, ceu *Deus terrenus*, beneficio rationis eminet, nec ullius privato

privato arbitrio interfici debet, quantumvis prædicta ἀξιώματα multipliciter per peccatum obscurata, & labefactata sint.

CCXXXVI.

2. Παρολογισμὸν τῆς αἰτίας, cum non 1. respectu interioris perfectionis; nec 2. ratione veri formalis; multò minùs 3. quoad regenerationem spiritualem; potiùs 4. respectu nudi duntaxat alicujus externi ornamenti, & attributi minùs principalis, imperij scilicet, vir, ceu expressa DEI Imago, præ uxore singulariter in conjugio ac familiâ emineat; 5. utriq; autem sexui commune sit, quòd vel jam ad Imaginem DEI regeneratus, vel adhuc ad eam regenerari debet, atque potest; pariter atque 6. historia prima creationis unâ indivisâ textus serie, non tantùm masculum, sed & feminam, ad Imaginem DEI conditam, ostendit.

CCXXXVII.

Neq; tamen propterea in nudâ Imperij dignitate, posita DEI imago est, prout tandem Antagonista, pro Tertij Emblematis assertionem, partim 1. Ex eodem loco D. Pauli, 1. Cor. II. 7. partim 2. ex eo, quòd ab Adamo immortalitatis via sciri ante lapsum non potuerit, adeoque ad illam, ut & sanctitatem, Imago DEI referenda minimè sit; probare conantur.

CCXXXVIII.

Siquidem in hisce effugiis, partim 1. Error κατὰ τι ὡς ἀπλῶς committitur, dum nimirum à positione ejus, in quo δόξτερος dignitas Imaginis divina existit, ad negationem ejus, in quo illa κρείως καὶ πρῶτος elucet, collectio instituitur; partim 2. τὸ ἐν δεξιῇ petitur, dum homo à DEO ἐν ἀφρασίᾳ conditus, & ad eandem aliquando in alterâ vitâ reparandus, nihilominus immortalitatis viam ignorasse ante lapsum, statuitur, contra expressam scripturæ divinæ literam, quam supra adduximus.

B Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α II. nim.
DISTINCTIONIS INTER
PECCATA LEVIA & GRAVIA DEIRAATIO.

CCXXXIX.

Huc usque de *Originali* disputatum peccato fuit; succedit nunc postremo *Actuale*, quod *Neo-Photiniani* ita distinguunt, ut alia peccata *Levia*, alia *Gravia* dicant, & rursus utramque speciem ita describant, quod nimirum,

CCXL.

Levia peccata sint *Christianorum errata*, qui, licet unice atque assidue iusticiæ vitæ, atque acquirendæ perfectioni studeant, interdum tamen, leviter tantum, ex ignorantia, humanâ imbecillitate, & circumventionem peccent, peccatorum istiusmodi remissionem in oratione Dominicâ cotidie petant, fratribus suis similia in die septuagies septies condonent, atque à petulantibus, gravibus, & magnis peccatis studiosissime sibi caveant.

CCXLI.

Gravia verò peccata non *Renatorum* sint *scelera*, quibus illi ex deliberatâ animi voluntate, datâ operâ, petulanter, studiose, volenter, præmeditatè, contra *auditas* in vitâ antecedente semel atque iterum *reberciis sacras*, & ita contra conscientiam, delinquant, nec sacrificium aut remissionem habeant, potius si subitanè morte occidantur, vel capti per magistratum, & carnificem jugulentur, in peccatis suis moriantur, æternumque damnentur

CCXLII.

Discedi verò utrobique enormiter à *mediâ* & *regiâ viâ*, illud abundè probari potest, quoad *Primum*, partim 1. *distinctione*; partim 2. *inductione*; partim 3. *disertâ scripturarum divinarum restitutione*.

CCXLIII.

Distinctio

Distinctio monstrat verum usum *prædictæ divisionis*, quâ nonnunquam ipsimet etiam *Orthodoxi actualia peccata, vel gravia, vel levia* dicunt.

CCXLIV.

Non quidem 1. in se; 2. nec secundum *Legem*; multò minùs 3. in foro *Iustificacionis*; quos respectus *Neo-Photiani* urgent. *Scriptura* autem toties improbat quoties peccata omnia, qualiacunque illa sunt, in unam classẽ redigit, eaque *ἀνομιῶν* nomine indigitat, ac æternæ damnationi ex merito subijcit.

CCXLV.

Contrà verò 1. in collatione mutuâ; 2. ratione *causarum*, aut *personarum*; 3. secundum *Evangelium*; 4. per & propter *CHRISTUM*; 5. ex naturâ *adjunctorum & connexorum*; quos respectus hoc in loco *Antagonista* attendunt minimè, *Scriptura* autem toties admittit; quoties docet, 1. *pœnam* peccatorum *aliã atrociorẽ*, *aliã mitiorẽ*, adeoque *culpã* etiam *aliã majoreẽ*, *aliã minorem*; 2. *Renatos* esse in gratiâ *DEI*, & cum quidem habeant peccata, non tamen imperare, non regnare illa in ipsis, 3. *Credentes* in *CHRISTUM* habere *eternam vitam*, nec ullam ampliùs in iis condemnationem esse; 4. *Nullum* tam magnum peccatum esse, pro quo *CHRISTVS* non satisfecerit, cujus velamento jam piis non peccata omnia tegantur; 5. Etiam ex *levioribus* peccatis fieri *atrocità*, si illa in hominem imperium sumant, cumq; ita occupent, ut abjectâ fiduciâ gratiæ *DEI*, peccandi propositum habeat; & rursus, si aliqui ex *atrocibus* peccatis postliminiò, beneficio gratiæ divinæ, assurgant, condonari eadem pœnitentiam agentibus, & per *CHRISTVM* vicissim reddi *leviora*.

CCXLVI.

Inductio attendere monet ad singulos, etiam *sanctissimos homines*, qui certè non modo *ἀμαρτῶν* minimè fuerunt, sed & ferè omnes *gravibus* nonnullis, iisque *contra conscientiam* ac fundamentum *admissis vitiis coinquinati* deprehenduntur, ex quibus nisi *resurrexissent*, & ad *DEUM* rursus *conversi* fuissent, dubium nullũ,

quin ipsi quoq; rei iræ DEI, & damnationis æternæ mansissent.

CCXLVII.

Plurimorum instar notetur nunc, prostitutio Saræ ab *Abrahamo* ex timiditate instituta; *Moyſis* recusatio demandati in *Ægypto* ministerij, murmuratio adversus DEUM, dubitatio &c. *Aaronis* Idololatria; & rebellio adversus Mosen; *Davidis* adulterium; Trina abnegatio *Petri*; pertinax incredulitas *Thomæ*, &c. que utiq; non levia sed gravia peccata sunt, & nisi beneficio divinæ gratiæ, per & propter CHRISTUM condonata, ac in levia commutata peccata fuissent, sanctissimos illos aliàs viros sine dubio communionem cœlestis regni privâssent.

CCXLVIII.

Scripturæ testimonia sunt, quæ etiam *Renatorum* seu *Christianorum* peccatis respectu quodam 1. nomen, 2. definitionem, 3. naturam, 4. pœnam, 5. exactionem, 6. Effecta propria, damnantiũ ac gravium peccatorũ attribuant, adeoq; illa in sese levia, minutaq; minimè, potiùs verò revelatæ in Lege æternæ & immotæ justitiæ DEI contraria, immotâ consecutione arguunt, veluti videre est, 1. *Mat. 6, 12. Luc. 11, 3. Ps. 32, 6, 1. Ioh. 1, 8, 2. 1. Ioh. 3, 4, 3. Jac. 3, 6, 4. Deut. 27, 26. Rom. 7, 14, 6, 6, v. ult. 5. Mat. 12, 35. 6. Exod. 34, 7, Iob. 15, 14. Esa. 64, 6, Ps. 19, 13, 130, 3, 143, 2. Matth. 5, 12. & 15, 19.*

CCXLIX.

Quoad alterum Emblemata peccatur ab *Antagonistis* tripliciter, nimirum ratione partim 1. ἑσπευμένως; 2. partim ἑλύτῃς; 3. partim ἑόρῃς.

CCL.

Siquidem non à non-renatis tantum, sed & à Renatis, atq; sanctis, grandia scelera, morteq; dirâ expianda, committuntur, quoties peccata, alioquin in personâ DEO reconciliatâ levia, imperium in homine obtinent, ut vel 1. *Servus*, Domini voluntatem sciens, eam non faciat; vel 2. in DEVM, non homines, blasphemiam effundantur; vel 3. res, cui infertur detrimentum, alicujus dignitatis sit; vel 4. peccatum ipsum, causarum & actus respectu, intensionem aliquam admittat.

Esse

CCLI.

Esse verò, etiam pro gravioribus, ac spontè commissis peccatis, *λύτρον* aut sacrificium constitutum, illud probatum damus iis scripturæ dictis; quæ docent; 1. Nullum peccatum tam crudele, grande, & enorme esse, quod non *δυνάμει* remissibile sit, ut ut *αἴτιον* irremissibile existat, & ex propriâ culpâ, obstinatione, induratione, ac finali impœnitentiâ, rarissimè, aut ferè nunquam, tales peccatores ad pœnitentiam redèant. Quòd si enim ubi delictum abundavit, & gratia superabundavit, utiq; etiam in gravioribus delictis gratiæ ac consequenter *λύτρον*, locus erit. Sed prius. Ergò.

CCLII.

DEVM non delectari interitu impij, eòq; institutam per *CHRISTUM* potestatem claviam, ut ejus usus in absolvendis quibusvis, tam graviter, quàm leviter lapsis, cotidiè exerceatur, juxta dicta, Nolo mortem impij, &c. Quorumcunq; remiseritis peccata, &c. Si quis peccaverit, advocatum habemus, &c. Vbi enim gratia *DEI*, & peccatorum remissio, ibi *λύτρον* & sacrificium *ισάροπον*, imò *υπερμετρον* est. Sed graviter peccantibus, quorum catervâ mundus maximè scatet, deposita *DEI* gratia, & peccatorum remissio. Ergò.

CCLIII.

DEVM non septenam modò, sed septuagenam insuper septenam condonationem in delictis proximi à nobis requirere; in *τεκμήριον* evidentissimum, multò magis se, non toties duntaxat, sed adhuc sepius peccatoribus miseris remittere. Ad cujus enim Legis observationem *DEUS* nos adigit, eadem ab ipso aliena nō est; sed ad servandâ Legem misericordiæ adigit nos *DEUS*. Ergò eandem à se ipso alienâ haud putabit.

CCLIV.

4. Per multos tam sub V. quàm sub N.T. graviter nimis, delibato, ac datâ operâ peccantes, *DEI* beneficio atq; gratiâ, peccatorum suorum obtinuisse remissionem, prout patet in Protoplastis, Abrahamo, Iacobo, Iudâ, Moyse, Aarone, Davide, Salomone, Manasse.

Manasse, Matthæo, Mariâ Magdalenâ, Latrone, Petro, Thomâ, & imprimis Paulo, qui propterea misericordiam consecutus, ut in ipso ostendat CHRISTUS τὴν πάσαν μακροθυμίαν, πρὸς ἀπολύπωσιν τῶν μελλόντων πιστέψαι ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

CCLV.

Clarefcit hinc tandem fœditas erroris circa ὄρον, seu *definitum diem*, ac *casum damnationis petulantium peccatorum*, qui ab *Adversariis restringitur*, non ad articulum *destinata impœnitentia*, aut *finalis perseverantia in impietate*, incredulitate, & occœcatione, de quâ Ecclesiastes Regius, Si ceciderit lignum ad Austrum, aut ad Aquilonem, in quocunq; loco ceciderit, ibi erit; *verùm ad pœnas temporales*, quas ἀμόσως insequitur Mors, eaq; vel *naturalis*, & quodammodò placida, vel *præternaturalis*, ac violenta, per carnificem, sicarios, & similes; contra

CCLVI.

1. Apertam *scripturarum sacrarum Regulam*; si fuerint peccata vestra, ut coccinum, quasi nix dealbabuntur; Nolo mortem impij, pollutentis uxorem proximi, & effudentis sanguinem, per vim opprimentis pauperem, &c. Impietas impij non nocebit ei, in quacunq; die conversus fuerit ab impietate suâ; progenies viperarum, facite fructus pœnitentiâ dignos; Christus venit vocare non δικαίους, sed ἀμαρτωλούς, εἰς μετάνοιαν; οἱ τελῶναι καὶ πόρνοι παροργισίτω Operistas εἰς τὴν βασιλείαν Ἐ. Θεῶ: Gaudium est in cœlis Ἰη. ἐνὶ ἀμαρτωλῶ, perversâ scilicet ac destinatâ voluntate peccante, ut filius prodigus fecerat, si pœnitentiam agat, &c. Venientem ad me, non ejiciam foràs; Non contemne divitias bonitatis, patientiæ, & longanimitatis DEI, quæ te ad pœnitentiam adducit.

CCLVII.

2. *Praxin*, 1. *Christi*, recipientis pœnitentes, publicanos, metretices, ac peccatores; excusantis non nihil interfectos à Pilato, & in Siloâ; promittentis Latroni in cruce Paradisum: 2. *Pauli*, qui incestuosum Corinthum, postquam resipuerat, in Ecclesiam recipi

recipi jubet, ne tristitia abundantiori absorbeatur. 3. *Petri*, qui de incredulo mundo, tempore diluvii, scribit, quod quidem plurimi comminationibus Noë non crediderint, in hac verò sua impietate & securitate cum aliis pœna corporali affecti, & diluvio absorpti, τὸ πνεύματι, seu quoad animas, servati fuerint, dum scilicet in extremo illo discrimine pœnitentiam egerint.

CCLIX.

3. *Basin consolationis, non tantum pro facinorosis, & per carnificem jugulandis, sed etiam pro quibus vis iudicio DEI per morbos gravissimos correptis, aut etiam casu truculento oppressis, vel denique morte inopina extinctis, quorum de salute, stante Antagonistarum hypothese, nec alii, nec ipsi animam jam-jam exhalantes, certi esse poterunt, suspensum verò semper calculum non sine præsentissimo animæ periculo, tenere cogentur, cum contra pœna illæ temporales, quibus Deus prævaricatos homines affligit, & nonnunquam opprimit, cò principaliter directæ sint, ut vel τὸ σώματι mortificetur δι' ἀμαρτίαν τὸ δὲ πνεῦμα ζήσῃ, & δευαισθῶν vel afflictiōnes ἡσθεγῶν fiant, ac πνευματικά cruciatuum infernalium, quos pœnitentes certissimè incurrent, ac tempus nullam terminabit.*

CCLIX.

Quod igitur pro palliatione *Emblematæ primæ*, obtendunt *Adversarii* 1. *Naturam & indicia hominis Christiani* requirere, ut neq; peccent, neq; peccare possint. 2. *Credenti omnia possible* esse. 3. *Paulum* ita corroboratum fuisse, ut *in Christo omnia valuerit*, adeoq; etiam non peccare potuerit. 4. *Cum deus possit omnia dare*, posse cum pœtentes non modò à peccatis liberare, sed quoq; eosdem à peccatis omnib. servare; Respondemus ad

CCLX.

1. *Peti τὸ ἐν ἀεχῆ* dum nimirum 1. *Pro confesso* sumitur, quod Christiani acceperint facultatem, ut non possint peccare, *cum tamen contrarium* in præmissis evictum. 2. *Quæ de habitualibus peccatoribus dicuntur, ad Renatos, ut Renatos*, itemque quatenus

K

Renati

Renati permanent, accommodantur, cum tamen si licet nonnunquam ex imbecillitate lapsu quopiam non tam levi, quam & graviore. praoccupentur, beneficio divinae gratiae mox resurgant, nec sine ulla poenitentia male faciant. 3. Aperte in os D. Johannis, itemq; D. Paulo contradicitur, qui praesentis temporis *αγοσνηλια* utuntur, & tam *ἐνσργεια*, quam *δωαμιν* peccandi, etiam Christianis assignant.

CCLXI.

2. Committi *σφισμα* *ωφθ* τὸ πῆ ὡς ἀπλῶς, dum 1. à fide speciali seu miraculosa ad generalem aut salvificam concluditur, 2. Communis piorum vocatio, ut Diabolo, mundo & carni resistant, inq; persecutione CHRISTUM confiteantur, cum secutura in altera vita puritate ac sanctitate confunditur. 3. Fides, quæ certo fundamento, hoc est, diserta Dei promissione, & verbo expresso niti debet, ac *απεινωσ* accepta, omnia potest, quia eum apprehendit qui omnia potest, extra Dei verbum, ad inventa hominum restringitur. 4. Legis impletio quæ fidei ante lapsum fuit, & in altera vita erit, nunc autem & in hac vita non est possibilis, Fidei absolute possibilis statuitur. 5. Impletio Legis imputata, quàm fides à CHRISTO habet, atq; impetrat, itemq; propria nostra impletio, seu *ἐπιτιμῃ* *ἐνοπέχου* perfectio, pro una, eademq; reputatur.

CCLXII.

3. Fieri *σβχουσιν* diversissimorum *ἐπιτιμῶτων*, dum 1. Quæ Apostolus de *ἀνταχία* sua in rebus tam secundis, quàm adversis moderate ac patienter ferendis, memorat ad *δωαμιν* abstinen diptene à peccando *ἀπεργιονύσως* accommodantur. 2. Quæ CHRISTI & alienarum virium sunt, homini nugacissime ascribuntur. 3. Quæ pro Christianorum perfectione allegantur, exemplo contrario & contentionibus inter Euodiam & Syntychem subortis, paulò antè infringuntur.

CCLXIII.

4. Peccari *σφισμα* *πῆσ ἀντίας*, dum 1. Nuda Dei potentia loco

loco fundamenti exauditionis nostrarum precum ponitur, cum potentia & auctoritate Dei, in verbo revelata, conjunctas hac in parte vices sustineant. 2. *Petitio remissionis peccatorum*, quæ quod hanc vitam, partim *absolutionem* propter CHRISTUM, partim *inchoationem* novæ obedientiæ per gratiam Spiritus sancti, partim *donum præservandi* à peccatorum lue, manente interim luctu carnis atq; Spiritus, complexu suo continet, atq; à Deo certissime impetrat, totalis *abolitionis peccatorum* κληρονομία & *meritoria* statuitur, de qua tamen *ultimum* demum *orationis dominicæ* segmentum agit, quæque nobis *insecutura altera vita perfectissime continget*.

CCLXIV.

Eadem ratio exceptionum item *Enblemmati* postremo patrocinantium est, nempe 1. *Impossibile*, ut qui *semel illuminati* & *prolapsi* sunt, *renoveantur* rursus ad poenitentiam. 2. *Poenitentiam* ab *Esavo* perverfo & præfracto peccatore quæsitam certè sæpius, *obtentam* verò *minimè* 3. Adici in hujusmodi casibus passim *voculas dubitandi*. Quis scit, si convertetur Dominus, si fortè remittatur cogitatio cordis tui, &c.

CCLXV.

Siquidem *dicto* 1. *Non qualescunt*, notantur ἀποσπρόντες nec 2. *tantum graviter* ac mortaliter peccantes, sed 3. *in Spiritum sanctum* peccatores, *cujusmodi peccatores*, cum 1. *illuminati*, 2. *gustaverint donum cœlestē*. & 3. *participes facti* SS. 4. *perceperint bonum Dei verbum* ac virtutes futuri seculi, tandem verò 5. *ab integro crucifigentes* sibi metipsis, *ludibrioq;* exponentes *filium Dei*. 6. *denuò prolapsi* sint, jam *peccatum suo modo irremissibile* committunt, propter voluntariam, obstinatam, hostilem ac finalem *λύτην* propositi, & universonum mediourum salutis, abnegationem, oppugnationem, execrationem, cordisque indurationem.

CCLXVI.

K 2

2. Agitur

2. Agitur de *Pœnitentia*, non vel 1. *Admissi*, quasi illius condonationem adipisci Esavus per lacrymas minimè potuerit, vel 2. *propria*, quam ipse sanè invenire potuit, dum ob peccata sua, præ animi ægritudine, & dum clamore magno, doluit tandemque ad meliorem frugem rediit. *Verùm* partim 1. *Amissi*, scilicet *privilegii primogeniturae* quod à fratre præreptum nullis lacrymis recuperare potuit: partim 2. *aliena patris* videlicet, qui nec precibus, nec lacrymis ullis adduci poterat, ut collatam in Iacobum benedictionem revocaret.

CCLXVII.

3. Sermo habetur, non 1. *de peccatorum remissione & salute æterna*, ubi nullus dubitationi relinquitur locus, cujusq; ex fide in semen Abrahamæ certi ludæi erant, sed 2. *de pœnis corporalibus* & imminenti captivitate, quam Deus populo suo nulla adhuc addita certa & absoluta mitigationis promissione, comminatus gravissimè fuerat, prout ex *συναφεια* textus conspicuum est.

CCLXIX.

Sed hæc etiam de *βδελύματα Neo-Photinianorum*, *ὁρθόδοξα* Ecclesiarum nostrarum *συμφωνία*, quoad *doctrinam peccati*, specialiter oppositis, dixisse sufficiat.

CCLXIX.

DEUM nunc *pacis & veritatis* oramus, revelatam in verbo de *Lege ac Peccato* doctrinam, inter nos quoq; conservet atque propaget, nec eam furoribus Satanæ calumniis in insolentium capitum, vitari aut everti sinat, quarat nos maximos *peccatores Medico*, cum *gratia & veritate venienti*, præparet, ac Dominus pacis primo atque acerbis medicamentis utens, balsamum tandem suffundat suavissimum & Evangelii voce nos in spem bonam vitæ æternæ erigat. Ipsi sit laus, gloria & honor, in secula nunquam finienda, Amen.

E I N I S.

01 A 6612

ULB Halle
002 937 107

3

R
W 17

seruū tuū et israelitē sac
ti tuū quibz locutus es
pollicēs qđ nūc plicātes
seruē eoz sic stella d. poli
et sic arena qđ est in bātic
maris. **Q**uia dñe i manu
uti sum p̄ quā cōtes
scres sum qđ hūc hūc in
vniūsa tra hodie p̄ter
uā nra Et nūc ē m̄tē ū
p̄ncps et p̄phā et tūc ne
qđ holocaustū neqđ sacrifici
ūū neqđ oblatiō neqđ in
censū neqđ bonus p̄uincē
p̄i corā te ut possūms in
venire tūc **D**ixit dñs dñs in
dñā totta et sp̄i hūc hūc
suscipiamur **S**icut in ho
locausta dñcū et thaurōz
et sic in milibz agrōz p̄
quōū sic fiat sacrificiū nra

8

7

6

5

4

3

2

1

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

5.

Σὺν τῷ Θεῷ.

Disputatio Anti-photiniana,
 Complectens
 ἘΛΕΓΧΟΝ ΒΑΒΕΛΙΣΜΑΤΩΝ,
 Quæ de
I. LEGE & 2. PEC-
CATO,
 Fovent, ac spargunt
NE ARIANI POLONICI,
 Jussu
 Reverendi & Amplissimi Collegii Theo-
 logici, in inçlytâ Lipsiensium Academiâ,
 ἐξ ἐπιτοῦσας, publicâ χάριτι, proposita,
 Ad diem 30. Sept. & 1. Octob.
Pro consequendâ potestate assumendi titu-
lum Doctoris in studio Theologico, quam
vulgò Licentiam vocant, à
 M. LEONHARD. RECHTENBACH
 Saltzensi, S S. Theolog. Baccal. & Eccl.
 VVissenschaft. Pastore ac Superin.
 Lipsiæ, T O B I A S B E Y E R Excud. Anno 1612.